

Onderwijze kwam er op ons B.I.V. kantoor hoe langer
 hoe meer zappen. n.g. Economen en van tijd tot tijd
 Kempai. Kai officieren. Een van die officieren heet
 altijd doordringend naar mij, het was om angstig te
 worden maar ik woude me veilig onder de luifel
 van mijn heer Soehona, ons kantoor hoofd en de vele mu-
 spectuur is die mag in functie ware, ook mag blonder
 Blandais, die zogenaamd onmisbaar heette (Gedeban
 "Klenbak" was een aardige man en lid van Kaessen, die
 was "weg" van mij. Blandais was bij verliefd
 op mij. "Wa, wa, daar was mijn prooi!" Mij roepte
 wraak. Waë was Baet jaloeers toen ik met hem naar
 Batavia ging om ~~de~~ baby groene te zien die pas geboren
 was. Groen en geel van jaloeerie werd hij, vooral toen
 een vriend van hem Kammer v. Buren hem vertelde dat hij
 ons samen in de trein had zien zitten en rogerie waren
 we verheft op elkaar. Prime tijd, hij was ik slaetoppen
 van mijn wraak plannen, maar ik moecht hem graag,
 dan gaai alles makkelijker te, veel makkelijker. De
 had verselyt ik land aan Dr. van Gestel. Hij doecht seker
 dat hij t voor t negge had. Wat doecht hij wel? De hem
 het hem een betoold zetten. Maar ik de maed eendelen
 haalde weet ik niet maar op een of morgen stapte ik
 parmantig

het kantoor; kunne en vroeg de aanwezige heer
allemaal hoge pieken in mijn ogen of ik even hem
sandocht mocht (hebben) vroeg. Natuurlijk mocht
ik dat; want ik denk dat ik een aardig potje
bij hem kon breken. Ik had een gedicht gemaakt
en las het hem voor. Ik weet helaas alleen nog
maar gedeelten daarvan. Het begon met:

Er zij nu van die here
die nog heel wit maken here,

Al zij de meester, doctor, ingenieur -
hem berechtafheid stelt je dienvoors te leer.

--- -- -- -- -- wie ben jij, verdomme!

Ik ben ik en jij de stoume -

--- -- -- -- -- Nu kans, wel aan.....
wie de schoen past, trekke hem aan!

Die applaudieerden na het voorlezen en met hoog
rode blusjes stapte ik hem totaal lokaal weer uit.
Ik vind dat i geholpen heeft van Gesel een voortz
lager te doen krijgen, hij werd notabene later nog
sympathiek ook. Mijnheer Ulenbeek vroeg of hij mijn
gedicht aan zijn vrouw mocht laten lezen, dat
mocht natuurlijk. De volgende dag bracht hij i breed
loekend terug met de complimenten een zijn vrouw.
Gammer, na een paar maanden werd hij toch gein
ternerd. F. d. v. H. was nog altijd stapel op me,
en behoorde me op mijn manier te beschermen.

Natuurlijk was het die grèsel van de Kemper Dag die
 narraag had gedaan. Wie was dat donkerblauwe
 meisje? Hoe kleepte ze en waar woude ze, zij wilde
 haar dan op roeken. Dat was dus ik. Om mij te vrijen
 waren men mij berecht sei t d dat ik met 9 broers
 samen woonde, om dus maar niet te komen en trouwen
 ik had nog een "lover" boventien! Het beest niet be-
 paald gehalpen, wouk op een dag werd ik in de
 Jappen kamer geroepen, daar kwamen de Jappen altijd
 bijeen om zaken te bespreken en wai nog meer.

Die officier was er natuurlijk. Voor het gemak had
 ik hem "Keizer Ming" genaemd, want daar liek hij
 veel op. "Keizer Ming" van Flash Gordon wel te
 verstaan. Dh. Mieg het beaamd van al dat vrag-
 en op een gegeven moment draaide ik me vast in
 al mijn lengens die ik ter plekke moest verrienen.
 Wat had ik t beaamd toen ik me erin draaide hoe
 ord mij moeder dan wel was en hoe kon het dat ze
 dan al zulke grote kinderen had. De lengens kwamen
 heel glades over mijn lippen, fantasee heb ik altijd
 genaeg gehad te en dus vertelde ik droogje dat
 hij de tweede vrouw van mijn vader was, want als
 me is goed konde narekenen dan sou ze op negen-
 jarig leeftijd haar ouders dood hebben gebragen en

dat kon zelfs de Jap niet slikken. De transpiratie
druppeltjes velden ik lang mijn rug glijden. Help,
help, hoe lang moest dit nog duren? Heloas, nog
lang niet! Keiser Ming kwam vertrouwelijk diebber
lij me ritken en speurs vraag bij mij: "What did the
girls say? They were laughing and laughing." en hij
probeerde het hem na te zeggen: "Go back and ^{help} ~~flat~~
into your dtek! met een stalen tuit probeerde ik
mijn lachen in te houden. Daarom zei ik "Go back"
is easy to understand but the other place is to your
dtek, I really don't know!" maar of ik t raait.
De Jappen hadden de eigenaardigheid om geen "r"
te kunnen zeggen waardoor dat het fellek dus verrek
into your dtek: dat is lachen poep. he, wat moest
ik in m'n eentje lachen maar dat mocht ik natuurlijk
niet showen dus doodsonschuldig beweerde ik weer. "I
don't know." en --- hij geloofde mij. Hij zei ook nog
wat anders maar dat miste ik echt niet. Enfin, ik
mocht weer terug naar mijn plaats. De meisjes waren
natuurlijk doodnieuwsgierig naar mijn belevenissen en
Pa Soehono ook ongerust hoe ik zo lang weg bleef.
Hij was werkelijk opgelucht hoe hij me weer heelhuids
terug zag. Hij was te altijd die me waarschuwde
wanneer Miera "ee" van die Jappen, naar mij vroeg als hij
dierde

drooken was. Eigenlijk was het geen tweede kerel
 maar o mee, als hij drooken was, dan kon je it weet
 weten. "Zieffon Beste, ik sal uw fiets naar de
 achterpoort brengen, ga maar aluf naar huis,
 kwam bij me ongerust vaders sluiten, want Miura
 had meer naar "Beste-San" gevraagd. En ik waken
 dat ik weg kwam! Thuisgekomen eventjes uitpuffen
 en dan lekker genieten van een extra vrije middag.
 Wat een schrik was het toen hij op een avond op
 bezoek kwam samen met een Indonesische klerk, Direct
 kwam Mams en Tante het erbij, kleine Wies die in ver-
 wachting van Gwonne was met haar dik buikje raiter
^{op} rooklij en Wouter was onze bli hoer afleider. Op een
 gegeven oogenblik stond Miura op en ik weet niet waarom
 maar op eens pakte hij kleine Wies met zijn vaward naar
 het dik buikje; Wiesje gaf een jselghe gil naar Miura
 van schrik en kalmerde het bij "kida apa" want bij kende
 al een paar woordjes Maleis en ging toe naar weg.
 We hadden hem niets gepresenteerd, helemaal niets tot
 toe bij wat te drinken vrag: "kida ada, geen thee, geen
 koffie, geen stroop, niets hebben we van hem gekregen,
 maar de volgende dag kreeg ik palke thee van hem en

dat op Kauboor! Wie weet wat men ervan doecht,
voor beweren diensten misochie? Ik weet helaas
niet meer wie er nog meer kwam maar de volgende
dag kreeg ik dozen met kaartjes - ook al op Kauboor!
Toen me onderweg naar huis waren heb ik i nog game
even verteld van Elly & Coly & Kuiser. Thuisgekome
hebben me er minstens 2 à 3 dagen van geamuld, want
ik had geloof ik wel 40 kaartjes gegeven. P. Ave!

Met Oude Niems werden we plotseling uitgenodigd
voor een ~~lunch~~ lunch. Wat moesten we toch doen?
Ik vroeg aan Mirna of mijn "lover" ook mee mocht
komen. Dat mocht! Gelukkig was Elly uitgenodigd, maar
Coly Z. niet. Opeens kreeg ik een idee! "Wouter, onze
belijfsmaafleider kon mee gaan. of dat mocht? Ja hoor
dat mocht! We waren wel wat remmend die
morgen. Ron Wiespi had ik gevraagd of Wankertje al
ge-e-e had? "Men" nog niet" was haar antwoord.
O. O, dat wordt me wat, flitsen het al door mijn hoofd
"wieden dat hij daar maar poepen? Gufja hoor,
mieden tussen de Camie bototels en reisbototels
met van alles erop en eraan, hoorde ik Wouters stemmetje
"Toukie e-e." Onne, niet nu als p. bliefje, doecht ik
in mijn paniek. "Ja straks Toukie" susste ik hem, we
gaan eerst eten." Toukie was triet alleen. Goddank
doecht ik. Maar men hoor, even later was het weer:

"Toukie è. è". O ja, nu werd het echt menens! Hij wakte
 brauwen bleurden rood van, verdachte geluidjes en
 gewortjes kwamen vanuit zijn mooi pofbroekje, die hij
 op zijn verjaardag had gekregen en vandaar van moekte.
 Toen ik zag dat ik een hoopeloos geval werd, vroeg ik aan
 een van de dames die ^{hier} ook in 't gezelschap bevond
 of ik even naar de badkamer moekte. Ze ging met
 me mee en ja hoor, daar kwam ik drolletje aan waar
 me de hele morgen met smart op hadden gewacht en
 riep een en riep een, hoe maar, Toukie deed 'n best!
 He, he, dat was gedaan! Weer naar ons eten toe.
 Daar kreeg ik voor 't eerst rauwe vis met zwarte bonen. Omdat
 het idee zo vreemd was heb ik er niet veel van gegeten, ha maar
 ik moest zeggen dat alles meer dan genoeg ^{van alles} was. 't is het rijkdom.
 Na afloop moesten we elk wat ringen 't he hoor voor een
 onschuldige kinderbedje: 3 kleine kleutertjes! 't he hoor toch niet
 "Het konnetje gaat van ons vechten?" Dat was het geliefde liedje
 van de onze jongens als ze moesten eorveien? Wat een
 medelijde hadden we dan met hem. Van alle kanten
 kregen ze letters bagegood en soms zelfs de laatste
 nieuwsberichten die clandestiene werden beluisterd.
 Dat heb ik zelf nooit durven doen. Dat was teveel
 vreemde ogen en vreemde borgen die je konde verroden.
 Het gaf 'n' voordelen dat ik bij de R. S. werkte ofte.

^{Rikuzjæ dokjoekoe / Zekjok hoe}
wel. "Poljæ J..." ^{notabene} vergeten, maar het betekende
"Spouts spoor" Baek en Hing en zijn "geheime agenten"
hadde heel wat verborgen. In de denne ware revolutie
verborgen, dat was gewoon in de woonkamer, dat was voor
de onverschrokken gebeurtenissen waarbij ^{men} onmiddellijk een
wapen nodig had. De grote rest zat op de ^{plafond} ^{plafond} in de
Vlak bij het gat knippen die je in elk ^{stijl} huis kon vinden,
was onze grote schuilplaats. Wat zat er al niet in:
granaten (van Boon gekregen) zijn sabel was beladen. ^{aan}
gebleven in de Baladewang kan re binnen een voor het
huis moesten verlaten want de Geisla's maesten erin,
het was namelijk dicht bij Andir ^{banderang} waar ^{banderang} was.
Wat een schrik! Op stel en sprong moest alles weg. O, O,
waar moest de lange sabel van Boon verstopt worden?
Het was te kint om die te verstoren want de Jappa liepen
af en aan. Op straat kriebelde het van de Jap. Ik weet
niet meer wie op het leeminnende idee is gekomen om te
maar in de regerij te verstopten. Hoe lang zou dat
er nog in zitten voordat alles verstopt zou zijn?
Dat zullen we nooit meer te weten komen, maar
ik kan me wel de verbaarde toehang overstellen
die de baal maesten repareren. Oa. Oa!
Hing na Moerbekke was eigenlijk ^{de leider van} de groep van
Baek. Hij was geregeld de leider, met zijn gemate

(24)

uitvoering heeft hij veel voor ^{het} de ondergronds
g' Verket gedaan. Neem hij voorbeeld de wastafel
van Baet. Boven die wastafel hing een dood-
gewone lamp, maar in plaats van één roze er
twee elektrische draden aan. Dát ene was verbonden
met de radio die van Mams was. Daar wist Mams
natuurlijk niets van, want op een gegeven oogenblik
moesten alle radio's geregistreerd worden en zelfs nog
later ingepikt (geconfisqueerd) worden. Baet had van
Mams rij hulp aangeboden om i weg te brengen,
maar in plaats dit naar de gap te brengen, borg hij
die op in de Schmilplaats. Er was een mogenaande
spijber in de muur, maar die spijber was
geen doodgewone spijber, hij was namelijk aan de
Mams radio vast. Je hoefde maar te draaien
naar links of naar rechts of je hoorden andere
zender. ~~Maar~~ Ik weet niet, maar we te enkele
moed van dan haalden maar de avond nadat Baet
werd op gepikt luisterde Puck en ik naar Radio Oranje
of naar de B.B.C. tot dat het te links werd, want
we hoorden Jappen loarden op straat, alhoewel een
koptelefoon ~~op~~ gebruikt en je in feite dus niets

Kan horen, durfden we 't niet meer aan. Die Kopp.
belfoon die mist me wat. Nadat Baet werd opge-
pakt en op een wonderbaarlyke manier de Schuilplaats
niet werd ontdekt omdat de Heiho die naar boven
was geklauterd met een doordringende gil en veel
kabaal door de eferweten platen van het plafond
was gesakt; hij had de zaak alles boven te con-
trolleren. Hei was Gods ^{Reuse en Groude} weth die bij hem de
meter van de schuilplaats door het plafond heen
namte met die ijzelige gil en kabaal. We verhuisden
van schik; ogenblikkelijk dachten we allemaal aan het
zelfde: onze Schuilplaats was ontdekt. 'Je durfde
niet eens door te denken. Wat nou er nu komen?!' Hoe
groot was onze opluchting toen we begrepen dat die
Heiho (= Ind. soldaat) slechts door het plafond was
gesakt. Die man maekt weer naar boven, de bambus
ladder op maar in de kortste keren was hij weer naar
beneden en rei: "semoea baeh." = alles O.K. Ik dank
dat hij nog de schik in de bene had en alles maar
no-no had behouden. Merken een meemut en klaar
was hij. Oudewyl die Baet in de voorkamer, een
Kempai tag agent en een paar Indonesische agenten
waren hem aan 't overhooren. Wij maekten in de
slaapkamer onder bewaking blijven. Het was onder

onderwijl een heel spektakel in het huis, want de
 alarminstallatie werkte op volle toeren en de
 Gap verbod ons die niet te zetten. Bart had er
 samen met King aangehouden voor dieen en ook de
 voordeur onder stroom gezet. Wat een geluk dat
 hij juist die avond vergeten was alles onder stroom
 te zetten. De Gap dacht dat er ook een verbinding
 lij met Australische geheime agenten was, dus
 bleef dat overvloeiend door het huis gillen. De Nu
 moei ^{was er bij} ook zag erbij voorstellen dat ^{was er bij} ~~was er bij~~
 slaaphamer ³ blaffende honden hadde, 7 Keibo's
 met genees in de zondag en dan later but not
 least Baboe Oena, de baboe die "Litah" was. De
 gewone omstandigheden kon dit verlenk zijn, want
 ze deed alles na of ze zei alles na en als je zei:
 "govi dat bord naar op de grond" dan deed ze dat
 kromp. Anyhow, de Keibo's hadden direct door
 dat Baboe Oena Litah was. Ze moeste de gekke
 dingen doen en ze zei ook de gekke dingen. We
 waren als de dood dat ze ons nog in deze toestand
 zou verraden, maar Goddank, ze miste hen nog
 niet van de schuilplaats af. Goddank! want

ouders raken me hier bevestig met meer. Pas later bleek dat ze toch achter de Schuilplaats, aan de weest was geboren door de slordigheid van de boelle die zij radio eruit wilde halen en met viere vingers aan het witte plafond was geboren met alle gevolgen van dien. Maar dat wisten me op dat moment gelukkig nog niet!

Het onderzoek ging door waar ze konden niets vinden. Baet werd met een touw om zijn hals op de vrucht auto gemeten, dat ragen de 2 meisjes. Toorop die daar ook in raken wouk ze waren ook verraden. De theibo's reiden dat ze later op dondag terug ronden home. Het was nog naeltien ^{£ 3.30} dus pikke donker, ze konden niets vinden. Daar raken we dan, met n' n' alle in die ene kamer. Maatje rae waest mij. In de gamigheid had ze gamo het laatste nieuws die Baet in de voss avo d' nog beluisterd had, verstoppt in haar buese kleine knaeddeltjes die ze in haar kroes haar verstoppt had. Tot mijn ontretting boorde ik het papier traken. Met mijn scherpe elleboog diep in haar dibbe kinik gepriempt gaf ik haar een waarschuwend stoot, ze begreep i en hield op, maar van de remmen

begon ze een paar minuten later, wier. Pluier mijn
 waarschijnende priem in haar dikke buik. Ik kreeg
 er de kenmerken van en hield me alle narigheden
 voor ogen, verbeeldt je dat ik papertje uit haar
 hande kon vallen, verbeeldt je dit en verbeeldt je dat.
 Ach, ach, wat kan een mens het toch benamsde krijgen
 en vooral in deze ontbondenheid.

^{Madai}
~~De~~ de Keiho's vertrouwen maar wel geregt hadden
 dat ze "sebutar" terug konden komen, koken we
 elkaar verlijstend van. Hoe maesé is nu verder?

Hoe maesé is met de kopbelefoon achter Baek's
 schrijfbureau. Goddank kreeg ik een prima idee.
 Vlug naar de tuin waar het nog dorst was.
 "We hangen het gewoon tussen de ranken van de Maru
 Kira", had ik geregt. Omdat het nogal hoog was
 wilde Puck mij op en ik plaatste de kopbelefoon
 tussen de weelderige ranken. Er was niets te zien
 vanden wij en verdweenen gauw naar de kamer, je
 weet immers niet of er verspieters waie en wanneer
 ze terug konden komen. We raken ogenschijnlijk rustig
 bij elkaar toe de Keiho's terug kwamen. Overal was

er geklopt en gestampt, tegen de muren, kasten,
deuren, notabeere ook de deur met de revolvers maar
Goddank re vonden ^{ten} niets. De tein werd berdegg
onderhanden genome en ondrae John 't d Denge had
gesejd dat re beslist was in de tein hadden be-
graven, stampte re voetjij voor voetjij alles af.
O, O, wat een angsten doortstonde wij. Op een gegeven
ogeblik stond en heiko te stampen terwijl niet bove
mij hoofd, de koptelefoon luschig aan de Marbisa
lag te bengelen. Je ken je ogen er niet vanaf konden
als gehyponotiseerd hebbe we toe met een gebed in
mijn hart. O, wat was dat een gevaarlijk moment.
Maar ook dat gevaar werd afgewend door Gods
Buitferming. Raadele malen hebben die bescherming
niet meegemaakt in mijn leae. Ik kan God er niet
genoeeg voor danken.

Veel later werd Hong opgepakt. Ook hij heeft vele
angsten waeren doortstada, same niet Jedis Lydenbord.
Bij een rancia ware re op rolder gelomme bij Jedis
Luis. Hong logeerde daar maar had altijd een vrouwen-
kimono an de haptotke hangen. Injin, de rancia
duurde erg lang. en de leu na de ander sprieg het Spaans

benaamd. Gelukkig hadde se voor voodgewalle
 altijd een voorraadje, doar bose op solder. Het beest
 blek bove de nodige mithouse, maar O mee, de
 vood was so groot dat i blik te klein bleek.
 Gh ben vergeten hoe se dat hebben opgeloo.
 Nadat King was opgepakt, brak er voor hem eigenlijk
 een rustige tijd aan. Al spoedig had men ontdekt en
 ook de Jap, dat hij rowat alles kon repareren.
 Horloges van links en rechts werden ter reparatie
 aangeboden en de beloning was altijd eten en
 nogmaals eten. King werd er niet mager van. Op een
 dag hae ik dacht bij het Kampement op de Jap's reed,
 zag ik hem tot mijn grote schrik in een auto met een
 Jap. Hij gaf me verschillende tekens die ik van de Japen
 helemaal niet begreep. Vroeg Na de oorlog vertelde hij
 me dat hij verschillende wapens maar nauwzijre het
 kwam nu uit dat hij op een gegeven moment, iets maar
 behaaren om so doende iets groots kon behaaren. We
 hebben toe wel in de rats gexeten. Ook maar bij
 soms naar de 15de bat. komen om bijvoorbeeld een

Aruch, auto of jeep te repareren. Als dank kreeg hij dan
meer eten en eten, ook sigaretten. Mo kwam terug wel
aan de kost. Het was wel een hele grote klap toen hij
door de Marine naar het Lintenant ter see diende als
een gedeserteerde werd beschouwd. Het liepe heel wat
voeten in de sardes gebod om hem dan die blaam te
ruimen. Kassian! Heb je je leven gewaagd voor koning
en Vaderland en dan nu behandeld te worden! Gelukkig
hebben Baer en de Bolle hem in berispe besé gedaan hem
van die smet en blaam te ruimen. Veel later mochte ik
hem ook aan het Verreëskruis helpen, want hij was juist
doodziek aan Piet's Synderbaas het voor sich zelf
Als mijn vrouw aan raag. Hij doekte dat hij zou sterven
no sich was hij op dat moment en dan denk je toch
niet aan een Verreëskruis. Ik ben blij dat ik dit voor
hem kon doen. Alleen met Ona's/Mein rede we elboer
en haastje, hij liepe sich teruggekabbe geloof ik.

Baer had het ~~ook~~ moeilijk in zijn cel. Hij raé
sich suf te pieken hoe hij sich eruit moest redden.
De eerste nacht in een cel met veel 17 mensen die
eigenlyf van hoogstens 3 mensen behoorden te zijn,
hopen de ure voorbij. Hij kon niet slape van al

dat piekeren. Hij miste zich ^{geen} raad. Maar ook hier
 bracht God uitkomst. Een de andere kant van de
 cel was er ook een jongeman die de kroep niet kon
 vatten. Pops Baet kroop ^{moediger} naar hem toe om de andere
 niet wakker te maken, die ware van alle emoties toch
 langzamerhand in slaap ^{geraakt} gevallen. Gelukkig was, want
 Godde kon die andere vrijuit spreken; Jammer genoeg
 ben ik zijn naam vergeten. Het bleek dat hij ^{voor} ~~was~~ een
 verboden radio in moeilijkheden was. Baet kreeg ik een
 luminous idee. Weet je wat, "raadde hij hem aan, je
 zegt dat je dat van mij hebt gekregen, en weet ook
 mijn huwelijk, die op 26 Mei was, dan heb je een goed
 excuus de moeder van je verloofde vrij te houden, ik heb een
 goed excuus dat ik geen radio meer in mijn bezit had
 waarmee ik dus geluisterd heb. Gelukkig wist hij het merk
 en nummer uit zijn hoofd en die prentje Baet reik dus
 goed in, waardoor hij later bij het verhoor, zich er goed
 uit kon redden. Ook hierin had de Here God uitkomst
 gegeven en gered. Oja, ook dat kwam erbij. De volgende
 dag werden de mannen in die beruchte cel geplukt

de een huan linter en de andere huan zektes van
elkaar in ^{een} ~~de~~ eel te ritte en dus --- kon er onmogelyk
kontak tussen iemand gevestigd zijn ^{naaktmenre} O, wat een
oplichting! Bij het verhoor klopte dus alles op als een
bus. Hg Baek had een alibi en de andere ook. Goddank.
Als wie je dat God altijd uitkomst geeft als je hem
maar altijd voor bidt. Ook dan moet je het aan hem
overlaten want Hg Beduit ook nog wesen. Maar
dat vind ik vreselyk moeilijk. De volkomen Overgave.
dän kom het op weer in ons leen. — Kunne wij dat?
Baek bleef ~~was~~ wel 1 1/2 jaar in de gevangenis. Hoe
was dat allemaal nu verlopen? Het verzet groepte dat
re lade had elk 5 personen, liever niet meer, want als
er verzet in het spel huan dan worden slechts 5 personen
gepakt huan worden, hoe meer personen te deste meer
risico. Ik weet niet of Johnny 'da Dunge door de toe-
vallige ontdekking op die ongelukkige dag dat hij de
revolucie op tafel lag liggen in Baek's kamer toen ze
aan het schoonmaken waren samen met Hing, behoorde
Johnny tot die 5 personen of huan bij er als 6de persoon
betroeffig bij? Dat weet ik niet. Hing wil er nooit
over praten dus dat blijft een puzzle. Enfin er zijn

veel meer roadzels in het leven.

Onderwijl weet ik niet meer wat ik deed dan zo
 alleen achter te blijven aan de Tibirou van N° 6.

Alleen Mans kwam mij trouw oproeken, die voorwaarde
 wel dat ik niet happy was daar maar ik wilde niet
 klikken, want Puck maakte mij het leven behoorlijk aann.

Ik weet niet waarom, ach, eigenlijk wist ik het wel.

Ze had nooit concurrentie gekregen in hun huis en
 om was ik erbij geboren en Maatzj was lief en besorgd,
 toen ze alleen met mij was en Puck dus niet in haar
 buurt, sprak ze fluisstend: "Maatzj vind ik niet goed
 dat Puck zo tegen je is hoor Piek!" Ik knikte bevestigend
 ik begreep Maatzj wel, Puck woude geen concurrentie?
 en dat liet ze me goed voelen ook. "Laat maar" ik
 begreep Puck wel en beetje, ze was immers Maatzj's
 orgappel en dat wilde ze blijven ook.

Ik keerde nog op ons mijn huwelyks herinneringen. Wat
 was dat een praektige dag geworden. Dertig gingen we
 in ondertrouw. Ik had een halve dag van kantoor
 vrij genomen. Ik herinner me nog goed dat ik in rose
^{goudkleur} jurk met blauwe bollekes aan had en Boek 2 in groene
 kantoorplunje. De ambtenaar van het huwelyks kadaster
 sprak ons toe en Orleans stond bij op en feliciteerde
 my als "Myonja!" 202

ons met ons voorgenomen huwelyk. Ik schrok me dood
en stotterde; Dank ik u wel Mijn heer en ook Baet voor
een bevestiging. Toen we buiten stonden, lachten en luiden
we van ontroering, maar lachen was toch hoofdzak.
Oma Het hielp mij met de bruidspapan. Een pluchtig
sgerublij loofte ik nog dat Puck mij haar bruidspapo-
non afstaan want Pook was immers onbereikbaar ver,
ze mist niet eens wāar, maar Puck hield haar mondje
stijf dicht. Dit was ook beeldig goed en juist een
paar dagen voor ons huwelyk zag ik voor het eerst de
nuove grote Climaxen bij Els Suyderbondē. Verrekte reu
ik tegen Baet dat ze frachtig ronden zijn voor een bruid-
bouquet. Gelebbig wilde de eigenaresse er wel een
paar van verkopen en Baet gaf er nog een extra duur
stinkje aan om ze te combineren met wat witte orchi-
deën de „angrēk boelans”. Siertlyke slingers schilders ver-
duet compleet een heit geheel. Het was werkelijk siertlyk
en beeldschon. Bēēildig! Het werd een romantisch
aanzicht. Baetji klofte aan mij deur, waar ik met
kloppend hart op mijn geliefde aantoonde eeltgenoot
wachette. Dit was echt th ondermet's geēnneerd.
Laes Maryn verbelde me later dat Baet reuwoelbyg
zijn witte handschoenen aan en uit deed en toen met
kloppend hart mij toen begenoet trad. Romantisch he?

(30)

Buiten maakte ons het overtuig waarmee wij naar
het stadhuis ronden rijden. Gelukkig reden er geen
auto's meer, maar wel een soort opeletke waar
getrokken door een paard. Voorrieking stapte ik in
en mijn sleeppak werd door kleine vies opgehouden
nodat ik niet kon struikelen. Vlak voor het Gemeente-
huis gleed mijn wit paard plotseling uit. Van
schrik th gaf en verschuikte gilletjes dat overgenomen
werd door Mans die achter ons aan reed en daar
achter meer gilletjes van de diverse kantjes die
ook "Laha" werden. Wat hebben we er later om
maakt loekten. Th herinner me niet veel meer
van dat Stadhuis maar des te meer van de huwe-
lijks ingeregning. Het was zo mooi. Alles liek perfect.
We werden ingeregend door Dz Unipatty een vriendelijke
oude Ambonese dominee, hij liek op een van de figuren
uit de Hegerbut van Com Tom, heel donker met spierwit
haar. Ofschon hij alles in het N. donerisch sprak, begreep
ik hem volkomen, alleen het aller laatste ogenblik
toen ik: "fa, ik wil!" moest zeggen snapte ik
ontging mij. ^{Post} Toen Baet het ook geregd had, snapte

Direct via ons trouwen de Bolle Wiet van Nita.
 Wiet, ook zijn naam ben ik vergeten o ja: Wiet Kessler.
 Hij kwam helaas ook achter de tralies na een paar
 maanden, maar hij werd spoedig berecht en kwam er
 na ^{veel} ~~ten~~ ^{ganse} maanden weer uit. Dat onze grote verbazing
 was hij de Oude Bolle niet meer, hij had opeens grote ronde
 ogen en zijn bolle wangen waren behoorlijk ingesonden
 zijn gewicht gereduceerd. Hij wilde zijn radio met de
 Scheikplaats halen, we vonden eigenlijk niet goed, maar
 hij wist te nemen dat hij het geld te nobel had, want
 de baby was op komst etc etc. Nou ja, dan maar toe-
 staan, volgens de berichten was de bevrijding toch al
 dichtbij... en dus haalde hij het met de zorgvuldig be-
 waarde Scheikplaats. Hadde we dat maar niet gedaan
 want hij was meer onzorgvuldig geweest. Vier vinger-
 afdraken waren precies de Scheikplaats aan en ik denk
 dat Babae Oena toen pas door kreeg dat er al die tijd
 wat verborgen had gelegen. Wiet kon niet lang meer
 duren voordat alles uiteindelijk kon worden, maar
 eerst moest er nog heel wat gebeuren in huize Schijff-
^{de Bolle} Wiet was er al niet meer voor Baek duurde het nog
 een paar maanden, die in aeloor leken. Wedden scheppe

worden er gesloten; de Kamoraag was: ^(eten in radio) "Wanneer is
die rot-oorlog toch afgelopen?" Er werden meden-
schappen gesloten, meestal ^{over} met eten, de een wil de
corned beef in ei gebakken; Chinees eten roveel als je
lustte etc. etc. Ik had een droom gezien. Wel
duidelijk hoorde ik: op 14 September zal bij thuis Hong
Vier "duikboten" werden er brieven over en weer ge-
smokkeld. Die duikboten maekte we natuurlijk betalen
die Kurame thuis eten voor Baie en Ben ^{hudding} ophalen die re-
is maekt onderingen en roveel magelyk spake, want
je wist nooit of je verbond kon worden en in dersel-
fel geplaatst kon worden. Het restantje werd zorgvuldig
bewaard en van de rijst werd tapi gemaakt, dat kon-
den Baie en Ben niet bekent. Het kon wel eens gebeuen
dat de ^{er} rijst overbleef, he lang bewaard het stonk
meer de wie maar Ben kavelde het lekker of er merkte
er niets van, maar enden maekte hem neure erover dide
knijpen. Op een dag had een van de vrienden Raunde liere
bewaard, tussen de kaktusen werden soms gaten mit
geholt om er waai in te kunnen ^{verstoppert} keddere. Baie had voor
de oudjes, waaronder: Dr. Kinn en Paatj Weiss extra
gaten gemaakt om hem gold te verstoppert, dat

was veel erg edelmoedig want je werd gewoon
 afgeranseld, maar Baet's spelregel was, wij zijn nog
 jong, dus kunnen wij ^{alles} beter incasseren! "Nobebene, Baet
 die van de Wisse eigenlijk 5 jaar maeré opjasse en
 eigenlijk niet eens trouwen. Maar er was oorlog en
 Baet deed aan de Ondergrondse. Alles kon in ons gebeuren.
 Mamus was eigenlijk ons laten wachten op Papp, die nog
 in 't inkermeringskamp opgesloten zat; hij was het
 bestikt erg vinden niet bij het kunselje van zijn
 "Keesie" te zijn, nu was zijn koosnaampje voor mij.
 Via via had hij 't toch kunnen vernemen, ik denk
 door Prits of Keina, dat ik getrouwd was. Hij kon het
 begrijpen en maakte voor mij uit een kleebrink-wortel
 een prachtige "toevelen" en toot duivels kop, prachtige
 uitgesneden. Prits had het nog een dag voor de beëindiging
 bewonderd, maar helaas het werd geboten kwilikt!!
 Baet was wel het toppunt van gulheid. Hij geunde
 het de mouwen no. Net als zijn ukkele, die had
 hij altijd bij zich toen hij voor de militaire dienst
 was opgeroepen. Maar ik meende al mijn kunsken
 bij gaf 't aan de jongelui die achterbleven toen hij uit de dienst maeré.

aan om Baai mit de milicie te krijgen. en dus
ging ik naar Sr. Wiss, die was zelf kaptein
in de milicaire Dienst. Hij gaf mij een brief mee,
waardoor Baai eruit kon komen. Hij vond het helemaal
niet leuk, voelde zich misschien daardoor minder
waardig, maar vond al spoedig iets anders waartoe
hij zij helpende hand telkens kon gebruiken en dat
deed hij maar vele keren. Bij de L. B. D. = Luchtbescherm-
mingsdienst meldde hij rijk en deed daar notabem
levensgevaarlijke dingen die ik pas veel later vernam.
Bij branden op Andir was hij vaak de voorste en
hielp nooit als hij maar kon. Hij had zekerlijk
kunnen worden ontdaan ⁱⁿ de magazijn moeste komen
waar stapels sarongs lagen om de doden en gewonden
mee te bedekken. Hij moeste in de voorraad kamers komen
waar allerlei etenswaren opgestapeld lagen, voor bij de
van nood. Die volle loodsen werden ho maar aan
de Gap overgedragen. Doodjammer toch? Er waren
novie sarongs bij, zodat een had hij toch kunnen
velterover drukken. Oh denk dat Puch er een paar ^{over}
gemaakt heeft. — In de gereunien was het gelukkig
niet al te kommer en twel. Tegen de avond, als al t

het werk gedaan was, was het rowaar vredig in
 de zellen. Ze hadden een ruzen fluit-orkestje
 gevormd. Baet en Ben zongen of ^{verrieden} versies en 2 mannen
 konden prachtig fluiten. Als hij bezig was was iedereen
 rondom hem stil en genoten van dat ^{zelfde gap om te zien hoe hij werkte en verloor niet} prachtige gefluit.
 Soms was het uit verveling of occult gevaarlijk.
 Sommigen hielden seances en als Baet en Ben dat
 hoorden dan gingen ze er extra tegen in bieden, heel
 vaak liep ik. We danken de Heer daarvoor.

Op een dag gebeurde het dat ze via Tega Maatji's ruzen
 kinnen kregen en dus rovel mogelijk naar binnen gesloopt.
 Opeens kregen ze de oproep dat ze verhoord moesten
 worden. Wat een geluk dat ze hun buikje vol hadden
 gegeven. Maar wat gelukkig toe. ^{Heel} Soetjo maesté
 hem verhoor. Hij ontdekte dat Baet zo dik was geworden
 want een paar maanden tevoren was Baet zo brood-
 mager dat je in zijn ribben kacté kon zien en daarbij liep
 Baet rowat krom van de pijn want hij had al
 2 of 3 weken niet naar de W.C. kunnen gaan voor een
 grote boodschap. Hij kon het gewoone niet omdat
 hij thuis altijd rustig een sigarettje bij opstak en
 niet gestoord wilde worden, hier in de gevangenis
 was alles anders. Ze maesté eigenlijk op commando

je behoeften doen. Het puur medelijden, waar ik toen
erg dubbelaar was was - gaf hij Baet lateres te bethen.
Dat werd nuwair een zware bevaling. Want hij
kreunend kwam er nuwair eenemet uit zijn darmen,
hij maeste i gewoon ermit penteren en dat gaf plussen
bloed. 'Gehi een bevaling!' Ik dank dat hij doordoor
altijd laot een rij darmen heeft gehad, al blaagde
hij nooit. Maar nu stond hij voor Taetojo, die er
rond. Hoe kon dat? werd hem gevraagd "Wongerodeem"
rei Baet ronder blikken of bloere en nuwair, Taetojo
stapte ein. Het was wel erg fideel van hem dat hij
kegen Baet en Ben sei: "gaan jullie maar even in dat
achterkamertje zitten. dan geef ik jullie wat eten." Niet
lang erna kreeg se dampende rebels bannie + prejongh
en ik weet niet meer wat, hoe geboren. Wat se doet?
Hun buikjes hadden se al rond gegeten en kon echt
niet meer lig. Al puffend en blakend begonnen se te eten
maar se konden niet binnen krijgen. Baet kreeg een
luminous idee. Er stonde heel wat eadris in dat kamertje
opgestapeld, vlug werd er een of twee geopend en de
Bannie etc. verdween er in het kachje. Slinken was en
penel ochilletje. Van Taetojo later binna kwam
zag hij nu hem vergenoegte gericht dat het beste

gesmaakt had en dat reiden ze hen ook heel
 overtuigend. Die Laetop was een eigenaardige
 figuur. Hij zag er uit als een Pruische sympathie-be-
 jonger en misnoer was bij dat wel. Op een dag
 moest ik naar het P.J.D. gebouw gaan om permissie
 te vragen of ik Paet een deken en wat medicijne
 mocht geven. Daar was Henk S. die mij te woord
 stond. Hij zei dat hij ^{mij} reeds eens gezien had op het
 B.J.V. houthor. Ik herinnerde me in een flits hem ge-
 nee te hebben samen met wat Jappen, waar ik stond er
 niet bij stil. ^{Ik heb ook een Jan de Jongh.} Ik was helemaal niet bang, geen greintje.
 Toch sprak hij soms angstbaar jagende woorden. Opeens kwam
 hij erop wie ik nog meer had in de familie. Ik vertelde
 hem dat Hedwig mijn nutter was maar die kon ik
 waarschijnlijk ^{nooit} nooit gezien hebben? Opeens kreeg het ge-
 sprek een andere wending. "Als ik u wil dan kan ik hier
 binnen een kwartier zijn." "Ik hoorde het wat dreigend in
 mijn oren... Waaronder kon ik dat doen?" vroeg ik hem
 onbevredigd, ik sta hier toch eenmaal, ik kan ik alle
 inlichtingen geven, vraag ik er ~~het~~ dan toe... Als ik
 daar ~~was~~ in een eel wil doen voor het verhoor, dan
 is dat nu gebeurd, ging hij maar door... Natuurlijk kan
 ik dat doen, maar waarom kon ik dat nu doen?

vraag ik hem heel kalmjes. Opeens was de spanning
voorbij. Oh nog opeens een bijbel op zijn lessenaar
staan. "He" riep ik verwonderd, leest U in de bijbel,
"Dat niet, maar ik moet u hier hebben om de mensen
te laten miseren met hun hand op de bijbel", dan dinnen
re dat niet, beweerae U. "En als die bijbel nu
helemaal geen waarde voor hem heeft, dan heeft het
toch geen zin?" vraag ik hem meer. Nu lachte U en
zei: "dat moeten ze dan zelf maar weten!" en daarmee
was het ons gesprek afgelopen en troocht ik naar huis,
maar natuurlijk met mijn haestemming over de deken +
medicijne voor Baet. Oh weet niet meer of ik die
gesprek direct aan Hedwig heb doorverteld. Of misschien
veel later. Soms waren er toch heel spannende momenten
en veel later begreep ik pas, dat alles, ja alles, je kon
overcome door de Jappen + de Indonesische P.T. D. agenten
maar gelukkig heeft je soms niet eens het grote gevaar
waarin je bevond. Pas later, veel later, begreep je dat
de Heer over je gewaarde had. en kon je hem ervoor
danken. Door al de remmen die ik had, was er
gewoon geen tijd te bereden aan het feit dat ik
zwanger was geworden. Alles moest zo geregeld
worden. Van pure remmen kreeg ik een misdraam.
O ja, voordat dit gebeurde was ik naar Baet's
oude huisarts Dr. Tumbalata gegaan. Wat was ik

nog jong en onschuldig eigenz. Maar dit begreep
 ik wel: die vent was van plan mij te verbroeden.
 Wat een job vent! De hele familie verbroeden.
 Hem was ^{er} en nu. Ik weet niet waar ik de kalimbe,
 de ruzi, de overredingskracht vandaan haalde
 maar nu weet ik dat wel, de Heer beschermd
 mij! Goddank! Ik weet niet hoe alig ik zij
 kamer mit ^{gaan, aan} ~~rukt~~ mijn gezicht kon je niet veel
 gezien en dat wilde ik ook niet want t'ly, waarmee
^{de} nou de dokter was gegaan, wachtte op me. De dag
 natuurlijk wel dat ik geïmotioneerd was en
 dacht dat ik kwam ^{dok} dat ik ~~was~~ in verwachting
 was. Maest ne eens weten! Ik heb daar niets over
 over dat smering! Trouwers ook thuis niets ^{over} ~~er~~
 een laken behaalen, vertellen kon nog altijd in men.
 Daarvoor kreeg ik eigenlijk een complex van doktoren.
 Mijn vertrouwen was geschonden. Gelukkig kende
 Baet door Bantjen (= gevangenis) Dr. Kinn, als die er
 niet geweest was dan was ^{baet} hij beslist herweken
 van de Agsantrie. Het was Kanti boorn geweest.
 Dr. Kinn verarochunde Baet dat hij - Kothewat Kori.

een "duikboot" moest nemen. No daense kwamer we aan
"Tega" een afkorting van "mentega" (over een voluit),
naamfe die je moest verinneren. Baetji werd door
baboe "Li Toondje" genaemd dus mijn aambef was
een getekende Toon en mijn onderbekening "Li Tikoes"
of he wel een kleine mus. Dat was ro affgesproken
en dat kon geen gevaar op levenen moekt er ooit
verraad komet. Wat mare we blij met Tega, die en
bekom bare, hulpvaardige man bleek. Als hij ^{naar de} dienst
land, vertelde hij Baet hele verhalen. Rij we vader werkte
vraeger bij de Staats spoor en O, wat kon hij ook graag,
wanner de tijden meer ~~naar~~ normaal werden ^{ook} naar wilde
rester. Baet beloofde hem dat met rij hand op a - land.
Wat een valdoening dat hij die belofte ook gestand
kon doen. Toen Baet meer op i Hoofdbureau werkte
na de oorlog was Tega eën van de laatste die door
een Nederlander bij het Staats spoor werd aangenomen.
Belofde was belofde. ^{Baet} Alle belofte was voldaan.
Oja, voordat het rover war, was Tega in de wvelige
tijd aan de Ommewending naar rij dorp gealucte. Hij
was onberken baar toe hij terug kwam ~~was de Teger~~
waant rij hare hingen tot over rij schouders. Pastae

Hij reyn vrede lach boonde, zijn spierswitte banden
 kevoorschijn kwam hoe pas hervonden wij hem.
 Wat was hij ons trouw gebleven. De Heu regene
 hem. Toen mij later in 1976 naar Bandaeng kwam
 dat hij er nog, ik weet niet meer in welke functie.
 Ik had een valpen + ballpoint voor hem meegebracht
 hij vond ze prachtig en was er blij mee. Zijn lie!
 Manji heeft trouw voor Baek en Ben gekookt, dat
 kwam doordat Rita bij ~~hen~~ in wonden. Rita was de
 verloofde van Ben Budding. Zij hadden het geld en
 Manji de lust om te koken terwijl er gezag gekookt
 werd ook voor De, Puch en Baboe Benak. Het was
 Gods Goedheid die daarvoor gerogd had. Ben was
 erg lief en sympathiek maar meer labiel. Hij leed aan
 depressies en Baek miste hem. Goddank gaat aan te
 pakken. Baek was de sterke persoon waar veel mannen
 zich aan opbrokken. Baek had ook daar zijn leiders-
 capaciteiten ten toon gespreid. Dat was eigenlijk niet zo
 wonder want als jonge jongen moest hij al alles
 regelen op feestjes van de Regent van Saemedang en
 Regent van Djandjoer. Voor grote feesten miste hij

dat ze hem nu gemarteld hadden, eerst hadden ze
 hem ~~ge~~ kapot geslagen maar hij liet niets los, wat ze
 ook probeerden, men konge verhooren die moordenaars waren,
~~Daarna kwam hij in een cel terecht waar ze hem uit-~~
~~hongerden, ook hebben ze vele lange spijkers in zijn~~
~~knien en voeten geslagen, vastgevestigd aan de houten~~
~~vloerplank. Wat een verschrikkelijke pijn moet dat gegeven~~
 hebben, maar nog had hij niets los gelaten. Daarna
 kwam hij in een cel terecht waar ze hem uit hongerden.
 Ook toen had hij nog niets los gelaten. maar helaas
 in die cel hadden ze ook een verrader opgesloten, hij
 had rogenoemd medelijden met Jolung en raadde hem
 aan om naar huis te schrijven om eten. Jolung deed
 het nog niet, totdat hij werkelijk sliep van honger en
 uitputting werd. Daar had die verrader - Krommentuin
 hebben hij - natuurlijk op gewaacht. "Wozje" word ik ver-
 hoord, zei hij tegen Jolung, "dat ik een potlood en
 papier binnen smabalen, dan kan je naar huis om eten
 vragen. Nu was Jolung in een taestand gekomen dat hij
 aan niets anders dan eten en rogenoemd alleen eten
 kon denken. "ja graag, doe dat maar was dus zijn
 antwoord. Natuurlijk kwam Krommentuin met potlood

en papier terug. Eerstig begon Joligny te schrijven
om eten, en dat kon ik begrijpen, maar waar ik toe
om toe niet kon begrijpen is, waarom hij niet aan
zijn eigen vrouw had geschreven maar aan Baet,
want hij had begrepen dat Baet iemand in nood
niet kon laten zitten. Later hoorde ik dat zijn vrouw
in verwachting was en hij kon niet ^{nog meer} wilde helsten.
Het kon niet erg gemerkt zijn om Baet om eten te vragen
hij kon het niet plezier gedaan hebben en Maatje was altijd
bereid om wat erbij te koken. Ik moet zeggen dat ik kon
sittamate bijzonder dat ze dat alles heeft kunnen doen.
Om 5 uur is morgen stont ze al op met Di en Baboe Oena
en dan maar koken en koken dat het een lieve luste was.
Ik had er altijd zo'n plezier in, dat was haar domein
en dat kon ze zo goed en lekker. Helas! het briefje
stond niet alleen de vraag om eten maar Joligny eindigde
zijn brief met: "P.S. Wees gerust ik laat niet los."
Dat had hij me juist niet moeten doen! "Wa!" dat
was waarop Kommentien had georganiseerd. Vlug kwam
hij met zijn verraders briefje bij de P.T.D. agenten.
Zou het bezon de hel was los te branden. De folkering
waren vreselijk, hij kreeg lange spijkers door zijn knieën
geslagen in de staalpoten en dat was al vreselijk
geroep. Onbeschrijfelijke pijn moesten dat geweest zijn.

en toen kon hij niet meer. 'Op alles en nog wat
 knikte hij maar gebroek "ja dat is waar" 'blijft
 Schaffer contact met van Moosh? 'Op alles nei hij
 maar "ja" om maar niet meer gemarteld baoven
 te worden. Ergens heb ik natuurlijk erge medeleven
 met hem gehad, maar de angsten en pijn die ik
 door zijn verraad heb moeten doorstaan, waren ook
 een hel van verdriet, pijn en vernedering. Het is erg
 te spreken dat ik juist de gene moete zijn die een telefoons
 brieven van de Commissie voor i "Verreitsbestendings kruis" om
 hij mij inlichtingen in te winnen om hem ook zo'n ere-
 kruis toe te bedelen. Ik stielte haast van woede en
 emotie toe ik ^{met} verschrikte ^{stem} antwoorde: "Dat ik juist bij
 mij smoet dat moet vragen! Hij is de verrader van mijn
 man. Moet hij ook een Verreits kruis krijgen? Vraag ik weer
 woedend. Enfin, ik heb toen de hoorn weer neergelegd.
 Tijdens en een gedachten spookten door mijn hoofd.
 Waardeloos was dat, 'Een verrader no't Verreits kruis!
 Ik zeg al die verraders dat? Baat had wel dood
 gemee't kunnen zijn. Ik kon in staat zijn om Baat's
 Verreits kruis terug te sturen. Baat's naam in betrefden
 boekje als Johnny 'da Dungen Gronovius. Ongeboort!
 Maar ik dacht aan de jongens, Baat had er recht op,

voor mijn gevoel die Johnny niet. Wie was ik om
dat dan te zeggen? Ik heb veel en brief geschre-
ven aan de F. R. W. / Internationaal Rode Kruis Nederland, daar
brug ik voor mijn gevoel ook een waardeloos antwoord.
Hij had toch aan het terrein me gedaan, mensen geholpen
etc. etc. Enfin, daar kon ik niet tegenop. Laat maar
Rot op! spookte het in mijn gedachten. Ik moet er
vrede mee hebben. Bachtje had het hem vergeven, vooral
omdat Johnny hem om vergeving had gevraagd en Bachtje
het hem ontvaard had gegeven. Het was een zielig
hoopje mens geworden zoals hij zich knijpend voort-
bewoog in de gevangenis van Soebaniskin waar Bachtje
hem meer ontvaard had nadat hij berecht was en uit
Bantjen meging. Dus vertrok ik aan Bachtje een paar
uren bij de Kempitdag. Daarna P. J. D. voor de voorselectie
aan Bantjen en op de laatste Soebaniskin waar hij in
feite voor 1/2 jaar moest verblijven maar tot 13 of 14
September 1945 verbleef. Dus eigenlijk een maand
langer dan de capitulatie van Japan op 15 Aug. 44.
We hadden Bachtje en Ben nog mogen spreken in Soebaniskin
eens in de maand wat letters/eten brengen. Ook reeds
had het al rumoer en gevaarlijk begon te worden op
de weg naar Soebaniskin, waar groepen jongelui

ons kon gaapten, lachten, rare op- en aanmerkingen
maakten waarop we nooit reageerden. Ja, later pas
begrepen we dat i feitelijk levensgevaarlijk was
geweesi. Baai en Baai ragen er vreemd uit met hun
kale kroppen en boyishleding. Ik denk dat ik nog een
blouse + short in de koffer had ^{als romanopfer} het forsi was van
Ben en de bruch van Boek ^{of ongeveer} met hun nummers erop,
nodat ze elkaar nooit konden vergeeten en ook de broe-
derband die ze in lief en leed hadden doorstaan en
opgebouwd. Het leek te onwettelijk teken Boek in de
vooravond van 13 op 14 Sept. 1944 op een truck dicht bij
ons huis van de Bouwean werd vrijgelaten. Het was
noch 13 op 14 Sept! Was dat ~~o~~ niet vreemd bewaarheid
geworden? Waar bleven de medden schappen die ze in
de gevangenis hadden afgesproken? Alleen Jacques
Bouwean hield zich aan zijn woord. Hij kwam met een
reusachtig, openboek, door zijn suster gebaat bij ons
thuis. Hij was de enige die rest bleef weg.
Jacques bleef een huisvriend. Toen wij naar Djakarta
verhuisden hield hij contact met ons honden. Toen
Baai en Kousji voor hem dag om vol op i W.C. te
komen werken kreeg Jacques die kans, maar hij had

geen huisvesting. 'Geen nood' In de voorkamer
van de 7e. ... Nou kreeg hij de voorkamer. Hij bed
waren de 3 grote ruimtes, daarep een dikke plank
met een goede matras, dat sleep best lekker.

Yammer geruig is hij ons toch tegen gevallen. We
waren blij voor hem toen hij Emmy als levensgezellin
vond, we gunde hem van harte het geluk. Jan Baet
hij grote promotie als kausier kreeg en wij moesten
verhuizen, weer terug naar Bandung, wisten we zo
vlug niet, hoe we onze frigidaire moesten verborgen.
Wij vragden toen Jacques of hij er voor ons wilde doen.
Dat wilde hij natuurlijk niet. We kregen echter nooit
antwoord vooral niet over de frigidaire. Veel later
hoorden wij dat hij alles in Makassar waar hij geplaatst
was geworden, ook alles heeft moeten achterlaten, ook
de frigidaire. "Maar wie had, in hemel's naam
hem gezegd onze frigidaire naar Makassar te brengen?
Nooit antwoord op gegeven. Oh daerbij dat ik een
slimme reit deed toen hij en Emmy naar Holland vertrokken
hem te vragen een krobodille tas voor mij mee te brengen en
als hij dat gedaan had kon hebben en dan had ik lieffjes
gevraagd het dan maar af te rekenen met onze frigidaire.
Nooit niet, hij tropte er niet in want Emmy wilde deef
de krobodille tas kopen en je mocht er slechts in een meenem!

Wat kan je je toch vergissen in de menschen, dat deuk ik
 keer op keer en vooral als er geld in het spel rak! Bah,
 dat haat ik of hartgrondig: gierigheid, vresdijk gewoone.
 Verkwisting is ook niet goed, maar meestal ben je niet
 alleen en genieten andere er van mee, misschien ~~ook~~
 Hoogmoed ^{en hoofdfactor} maar je had kenminste samen plezier van iets.
 Maar bij gierigheid is het hebben en nog eens hebben, ten
 eige bate. Paps was ook niet gierig. Dat kwam voort
 uit zijn medelijdend hart, hij had een paar schilders-
 vrienden die aan lager water geraakt. Hoe vaak heeft hij
 Kreibitz een week bezeschoon, hoe vaak kwam hij niet
 even langs om Paps te zien of te spreken. Hij was eigenlijk
 een prima portretschilder, heel fijntjes schilderde hij en
 mooie fijne pastelkanten. Hij woonde ergens dicht bij
 Djimahi met een "rijai": Indonesische vrouw. Ik ben
 bang dat hij van de draak geraakt was, meestal met
 zulke eenzame figuren. Hij leek op een clown met
 zijn grote neus en spits gezicht maar hij was erg aardig.
 Nam de Pralidimenten kwam eens langs en beloofde me
 een portret te maken, maar helaas, hij is nooit meer
 op komen dagen, misschien geboren of naar Nederland
 vertrokken. Wie weet? Hij staat in de Lexicon of Foreign Artists.

Wat was Mams voor toen Paps nog had geboort
eerst voor "Wawaradento" en later voor Borchman ^{jonge} de leider
van de G.E.V. in Batavia. Oscar en Rietje zullen hen goed
gekend hebben. Het waren voor die dagen grote bedragen
die Paps een nekslag toebrachten en dat met 3 schoolgaande
kinderen, de één kostte f1500 - en Borchman f500 - daar kon
je vroeger een huis voor kopen! Elke maand moest Paps
om zijn volledige salaris afstaan en geen flaanse kul,
hij kon natuurlijk niet geld krijgen voor zijn verfs etc. en
van tijd tot tijd een Rietje schout dat Bette Paps wel.
Wat kan je soms een verkeerde dingen doen, soms uit
goedheid, soms uit hoogmoed, allerlei factoren kunnen da
meespreken. Een mens is een ondoorgrondelijk wezen, alleen
onze Heer kent je door en door en doorgrondt je volkomen.
Wat kan je soms vergissen te, meestal door schuld en
schande.

Na Baat's gevangenis had ik samen met meer dan een
Boulevard N:5 te wonen, we liezen de grote midden
kamer. Het gaarne was ik in verwachting, baby ^{Paul} moest
komen. Alles werd in orde gebracht. Van ergens "nowhere"
kregen we een prachtige baby commode, het had rondom
de hele kamer donkergroen lijnen gespannen, daar
kwamen allerlei leuke figuurtjes op. Wat een schik
kreeg ik toen Baat me openhartig vertelde dat me een

een eigen huisje konden krijgen. Dat wilde ik helemaal niet, ik wilde veel liever bij Pappie en Mammae blijven die verheugen zich ook al zo op de baby. Ik hield niet zo van verhuizen, in mijn eigen omgeving voelde ik mij het veiligst en geborgen.

Musket Liem en Musket Jhe van de Kraamkliniek begrepen er niets van, een eigen huisje was toch ~~al~~? Dat kon ik ~~er~~ ^{bij} mij niet in, ik wilde er liefst bij Mams en Paps blijven en daarmee uit! Maar had je gedacht, toen ik nu nog moet bij Mr. Liem en Dr. The. Zag uit te rusten van de bevalling, ging Baet verhuizen naar de Munggelan.

Natuurlijk was ik nu trots als een paard op baby Paul 9 pond + een ons was hij bij de geboorte. Geboren te 3.10 in de middag. Ik denk dat ik per telegram naar het ziekenhuis was gegaan naar de Kraamkliniek. Om ongeveer 10 uur 's morgens begon de ontsteking, ik mocht rustig rondwandelen, zelfs om 12 u wandelde ik nog rond en hielp mee de gaba's uit de bras te pikken, ongeveer 1 uur begon het menens te worden en om 3.10 kwam Pauly er aan. Een grote baby, vooral voor mijn doen, "natuurlijk", zei Baet, dat komt door de goede libitronde! De bevalling was prima verlopen en ik was trots als een paard. Hij werd van alle kanten bewonderd, zo'n grote baby was er haast nooit gebeurd

in onze familie. Kleine Wies had Woutertje gedreigd
lij woog over de 7 pond en dat vonden wij al prima.
geweldig. We hadden gehoopt dat baby op 2 Augustus
geboren zou worden dus op Baets verjaardag maar daar
leek i niet op. Maar Boet mist er wai op, hij had
gehoord dat je de bevalling kon bespaedigen door
de Moeder een flesje bier te laten drinken. Dus ik
dronk de fles rustig op en ja hoor, 's morgens zag ik
een bloedrijge afscheiding en begreep dat baby moest
komen. Dus de bier had geholpen!

Het huisje aan de Manggalaan was eigenlijk wel een
aardig huisje. We kregen er uotabene mooie meubels
bij. Dit kwam door de Hr. Wormser, de hoofdredacteur
van de ~~P.T.D.~~ A. J. D. of Preangerboe die Baet graag
mocht. Toen een van zijn redacteurs naar Nederland
vertrok mochten wij erin. De Claude kregen me it huisje
aan de Manggalaan. Paultje werd model opgevoed.
Het grote voorbeeld was van Dr. Peverelli. Alles precies
op tijd, eten, drinken, rusten, speluurtje. Maesé bij
naar bedje toe, even staeskraken, aaitje op 2 in bolletje.
„lekker bôbôh“ kneezen en hij bleef op 2 in duinswijg
ruijen dat het een lieve luste was. Dat duinswijgen
deed hij aan de eerste dag af. Wat ik ook probeerde,

niet hielp. De heb natjes een rij van handje vast.
 gebonden aan de sprei, zo ver mogelijk van hem vanden
 maar ik weet niet hoe hij dat gedaan kreeg, hij
 rolde recht uit zo lang in zijn bochte dat hij erbij
 kon. Wat was ik opgetrots als er beraek kwam om
 hem te bewonderen. Onderdaand, hij gaf geen kik! Pleegde
 hem in bedje terug legde, naai hij meer rustig op zijn duimpje
 te ruigen. Hoe herbrac het! en wat kon hij neek de
 gami oprichten. Je hoofdj wiebelde dan met een beetje
 maar voor een baby van een maand oud was het toch
 een heel prestatie hoor!

Dat duim ruigen was gewoon niet af te leren, totdat
 hij ongeveer $\frac{4}{5}$ jr. oud was. De had hem herhaaldelijk
 verboden op zijn duimpje te ruigen. Niet luid, kinne
 niet, sjabi niet en niet. ik. nog. meer. Toen kwam
 5 December! Het dat ik gervaarschuwde had: "span
 op hoor, straks komt Thea'se Piet." of daar werd er
 heftig met de sappe ledich tegen ons raam gekikt. Van
 schrik liet Pauly zijn duimpje los en plaste een grote
 plas in zijn broekje. Wat een schrik! Piet had zijn werk
 gedaan en al slaand met de sappe ledich ging naar de
 andere huure met stoute ongehoorname kindertjes. Wat

hebben we later moeten lachen toe. Thwartte Piet in
feite Tommy het Ambonierische vriendje van om de
haak bleef te zijn. Maar Pauly was mooi van zijn dinnin-
nige af. 'koe bestaat het te. Een nep Thwartte Piet
met zulke grote gevolgen.

Pauly was een vrolijke jongen, met zijn dikke beentjes en
dikke lilligjes rende hij de straat ^{buurmeester} op en weer, tot
grote hilariteit van Onu Det die hem eeuwig vond.
In Holland ^{speelde} was hij ook graag voor clown. De buurmeester
in Neuse, die naast Janke bed woonde, vonden hem eeuwig
en hij vond it maar wat leuk om door de clown te
spelen. Hij nam een grote pluk gras, stopte het in zijn
mond en kuffelde rond tot grote hilariteit van de meesters
dat vond hij prachtig en ^{om} nog leuker te zijn, grinde hij er
ook takjes bij en brakte als een paard. Dat was natuurlijk
helemaal komisch, nog meer bewondering en handen ges-
lap. Die drukke krook natuurlijk ook aandacht. Niemand
ging heen we om it loekje en ja hoor, daar sprong ons
paardje heen en weer, hele klunke met gras en takjes in zijn
mond. We maakten er gauw een eind aan want verbe-
je dat hij ook nog andere dingzigheden is erbij aan op-
halen want hondjes liep daar geuwig rond. Kwam
Paul al omakende thuis dan vliegen ^{ergermeester} met hen je raboes

gewees, heb je snijpjes gevraagd. Men hoorde Meron,
 "Kloek het dan in hoor achter de schutting/leg, wij
 hebben het hem gegeven." Die kleine grapp-waker best
 had al heel wat hartjes gestolen...

Yammer genag woonde in de Bausemweg ook Paul
 Meyer. Oskatoire. He hadde ook kindere en en
 paar wam van derelfde leeftyd. Paul vond Paulke
 ook enig en al gann kwam hij daar spelen met haar
 kinden. Hadde me dat maar nooit baegstaan, want
 he wam vreslyk, leubaal, ongehoorsaam en doarblyng
 geweldadig. De baboes werden soms met messen bedreig
 delyke woode wam normaal. Beh, ach, hadde me dat
 maar direct verboden. Langzaam aan sloop het uerzij
 ook in de harken van onze kinden, Pucere was nog wel
 klein, maar speelde ook graag met kleine Gerard van
 ongeveer zijn leeftyd.

Wat wam die Paul en haar & man Bob slimmerken
 uitgehoort en mel. Omdat se en jeep hadde was het
 natuurlyk fyn om samen naar de kiosk op te gaan.

Ho gingen wij om beuten betalen. Maar openes had
 et 't door, als het onze beure was om te betalen dan

Swinnen haar² oudste dochters mee (stiefdochter) en
Baei betaalde ook grief voor hem, in de pauze tussen
de katjang goring of de palu manis en wie betaalde
dan de hele koets of loesack? "Ja, natuurlijk, Baei
betaalde gul. Maar toen kwam hij aan de beurt
om te betalen. "Beh Baei, sorry, ik heb mijn portemon-
nay thuis gelaten, kan je even voorschieten?" "Ja, na-
tuurlijk kon Baei dat. Ho huan liet op het laatste
dat Baei moest betalen voor de 2 meisjes + de 2
vriendjes die ze speels hadden. Bob en Paul en dan de
dubbelt porties katjang goring etc etc. Het spelletje van
kortemouney werdgeten kwam vaak genaeg erbij, tot dat er
er genaeg van had. "Baei, sei et beger mij gulle rob-
genoot." Kunne wij niet liever saampjes in de anpeltje
of betja naar de bios gaan? Dat vond Baei eigenlijk
ook, maar ja, hoe moest i met de buen? Gelukkig
raakte ik in verwachting van Richard en toen was
het een prachtig excuus om er een stop route te hebben. Je
gok dat je nu nog niet moet raken om verlost te worden
van ongewenste bioscoop-heraeken! Die Paul was
me een hysje, pas veel later hoorden we hele griezelige
verhalen van de 2 oudste stiefdochter. He liet krissen

Mansen in hun bedyk, ne deed van de Goena? en 't
 was beslist geen wonder als ne mij ook bewerkt had
 hoe ik met 6 maanden maesi Kuren Van het een
 Kwam het ander, ik was occult besmet gevate, van
 hiel tot hiel hadden me van Paul boeber poehik en
 boeber mesh gebrege. Wist ik veel dat dit van
 een "sedeha" maalkje kwam, daar werd dus aan
 afgoden geofferd en ik besefte dat niet eens. Ik weet
 alleen dat ik maesi kuren, 6 maanden lang. Wat veel
 f. j. ellendig, helemaal alleen, want Baet werkte
 in Jakarta op i H.C. en kwam slechts met de meekenden
 thuis. My vrienden o.a. Johan Watheman, Jo Blaampot
 hadden allerlei adviezen. Ik bleef maar rich en Baet
 werd er ook wanhopig van helkens waadden de vrienden
 aan om naar een gebedsgenereres te gaan, die kon
 de mensse ho maar genezen. Van Manus en de banken
 had ik gehoord dat wij mocht naar een doekoen waaden
 gaan, want dat was God niet hebben. Dat wist ik
 wel, maar ik bleef maar rich en Baet, wanhopig.
 Op i laatri begen ik te bemijken: "Biedt ne?" vroeg ik
 aan Jo Blaampot: "ja hoor se bad tot Allah."

tot Allah om geneering van haar patiënten. En toen
ik dacht dat Allah dezelfde was als de Vader van Jezus.
Heb ik de grootste fout van mijn leven gemaakt!
Wat betreurt ik dat nu het diepste van mijn hart.
Ik ging! Het was in de kampong, ik kwam in een
klein rokerig kamertje met veel mensen en bloemen.
Toen moest ik naar de badkamer, in de bad room
allerlei visse, zwarte goudvisse dacht ik. Daar
moest ik een paar scheppen goudvisse over mij heen
gooien. De Terug in haar kamer kreeg ik een fles water
mee en bedak dingin dacht ik, daar moest ik me
3 dagen mee bevochtigen, ook voor mijn kinderen!
O, O, O, wat heb ik gedaan om mijn arme onschuldig
kinderen ook nog dat occulte water en bedak te
geven. Het is eigenlijk overzeeslijk voor mij, maar Goddank
heb ik hiervoor vergeving gevraagd met Tante Paol Walter en
die als begenadigd, ontverhoeren Skind Gods om bereiding
te vragen voor mij, maar belaat mijn kinderen mijn ermee
besmet gemaakt en moeten zelf om vergeving van hun
zonden en ook onbetelden zonden vergiffing vragen.
Begrijpen jullie dat? Als jullie dat nog niet begrijpen
dan hoop ik dat jullie dat om mijn woord zullen geloven
en ook zullen doen.

Bij Chiny is het Goddank al gedaan. Daarvoor ben ik speciaal met hem naar Indonesië gegaan. Bij Tante Paol aangekomen vroeg ze me streng - en daar kreeg ik nouwar kippel van want ze streng had ze mij nog nooit aangeheken en aangesproken: "Wat heb je met hem gedaan?" "Ik weet het niet Paol, wat bedael je?" "Ik zie visse-ogen bij hem. Chris heeft visse-ogen!" "Ik schrok me dood want ik begreep onmiddaellijk dat het in verband waere staan met het baden in de badkamer van die doeken en in die mandi bak swommen immers allebei visten rond. Dat vertelde ik dan ook aan Tante Paol, die daarop voor Chris bezijding had en hem de handen oplegde. Wat veldde ik mij blij en dankbaar dat ik dat voor Chiny mocht doen. Ik kwam erop om naar Bandoeng te gaan, naar Tante Paol om voor Chris Gods wegen af te zoeken. Hij had zulke vreselijke hegenspoel, dat was niet normaal meer, mijn werk, allerlei ongelukken die hij had meegemaakt, denk maar aan die 7 metalen klaut van ik weet niet hoeveel kilo's die je op je hoofd kreeg, de auto ongeluk waar je verdamde van schrik niet uit kon

kom. De Heer had over je gewaakt, maar ik dacht
aan de woorden van den Carleer, ook bij hem was dit
alles gebeurd, vóór zijn beheringen dan moet je je zelf
goed onder roeten, "wat is er nog fout in mij?" Goddank
heb ik dit voor Christus mogen doen en nu mijn andere
sinceren nog. Jullie hebben je kansen gehad toe Janse
Poel bij my logeerde in de Marsoustrade, maar helaas
jullie begrepen het niet ten volle hoe belangrijk dit
alles is, ook voor jullie verdere leven. Ik is Janse Poel
er nu niet meer, er is altijd Verlossing aan vening. Dit
gebed om vergeving en berisping van zonden en onbetelden
zonden, dat zijn zonden die je geërft hebt van je ^{voorvaders} "vaders"
sticht die zelfs kon doorgaan tot het 3de of 4de geslacht
lees maar de 10 geboden er op na. Er is altijd vergeving
van zonden. Het trouw julle alleen liefhe. de andere dochter
van Janse Poel die durven zondigen, want Janse Poel zelf
leed al 3 of 4 jaren vóór haar dood, geregd dat liefhe
ook die gave van de Heer God had gekregen niet als
zijn zelf. Hoe je nooit onverschuld de handen ophleggen
staet er in de bijbel en misroep ook bij het Domein van
de Koning van Dr. Ountewel. Een proeflijk boek, moeilyk
maar O ho waar. Misroep de streng maar toch waar.

(46)

Elly - penjen - sofa

Wat kan een mens vertellen, maar ja, als je bijna
20 jr. bent, dan heb je ook veel meegemaakt he. Mijn
gedachten springen van hier naar daar. Dit heb ik nog
vergeken en o ja dat moet er herint nog lie.

^{Even terug naar}
Dan maar een de episode van nu de bevestiging. Het
werd een spannende tijd. Heel verwarrend. Eerst was de
Jap tegen ons, dan kwam de Peruweda tijd en de Jap
moest ons beschermen en voor de Amerikanen moest je
oppassen met hem. Merdeka: de gekste dingen, soms
wel komisch, zoals die Javatische Merdeka schreeuw,
lelyf, de Jap ^{rukte} ~~stom~~ zijn Merdeka spelaf af en probeert
daarmee zijn mond deelt. Geen gericht gewoont.

Onderwijl was het 6 mm. gewoont nog aan de Tiberian
want dat hadden de Peruweda's gewoon overgeslagen met
deir Mams radio die met een kant voor door baai
mit de Schuitplaat, waren gekoold en gelukkig maar
want de Peruweda's hadden die onddelt. Wij verdenken
Cabar Oena ervan ^{alles verraden te hebben en} ook door de vinger afdrukt van
de Balli kan hij zijn eigen radio ermit koald.

Wat ien ogenblik van onvoorrechtigheid al te meeg
kan brengen, al ligt alles O.K. je moet geen luid van de
over verhoop worden je kan geschoten heit! O.K.?

Gelukkig dus, Marus radio en het enig overgebleven gevecht
de 6 en m. waren safe achter de deur van de ~~ruimte~~ "ruimte"
kamer gekken, waar de Perceda's ^{slachtoffer} even gekken hadden
en Waasij, die Puck ongenade gelaten hadden.
Boven, opolder werd er kuisgehouden. De Scheidplaats
was nooit door de Jap onbedrukt en gelukkig weder,
^{want} Perceda's hadde we hier nooit gezien. Maar de Perceda's
maken in het huis en haalden alles overhoop. Gelukkig
re rochten Baek want hij zat op de "blaas list".
Baek en ik ^{verbleven op het ogenblik op} waren bij de begrafenis van Oscar Bachmann,
die stierf op 4 Oktober, te met de verjaardag van zijn huster
Tres, ~~en~~ Tante Lena, Riet en Tres waren uit Batavia over-
gehoorn want Oscar was doodziek met de gewaardenis gekomen
ganner dat hij no gauw ontwaarden was met de kleine beest
die hij met veel moeite der hij niet opmerkte, bezeschoon
Luz. Hij had een kaste bij de meubel maker van Paps gebouwd
Hij hadde ik alvast voorgesloten en t was notabene nog
niet eens afbetaald, die kaste liet hij door Waasje vestopen
want hij voorde hij hem in en van die geld hebben de
meisjes Rellhart Toorn eten, die hij wel tijd tot tijd mocht
ontvangen. als talent gevangene een heer of 2 heer in de
maand ontvangen. Hij droffte dan waarom hij zo weinig
vrees of speh er in Luz. Hij moest eens meten dat alles
ontwaalbaar was.

Wij reef aan dit redden. we waren echter al bezig met
 Kempere en bakae. erwenschap van katany idjo, een varkens-
 jootje erbij was absoluut lura. Hij liepke dit niet en bij
 lustte dat niet, op zo'n manier verzwakte je natuurlijk
 en had geen weerstand meer. Hij bemoecht dus door de
 onderstaeding. Toen wij terug reden, ik zat meestal bij
 Baet achterop, want K. Lemm of tado konden wij niet
 betalen. We reden daar vlak bij O. W. toen we de
 figuur van Jo Wakkimena die ons drukke gebaren maakte
 en probeerde ons duidelijk te maken rechtsonkerst te gaan
 Ik puffed en liggend op mijn fiets vertelde hij gezigtend
 dat er wel wo Penveda's in ik huis zaten en huis roeking
 deed en Baet mocht s.v.p. niet naar huis gaan want
 de rookten hem! Natuurlijk was dit niet een dovemans-
 oren te verteld. We maakten dat we weg kwamen. Baet
 verbleef ongeveer een kleine maand in Hotel Komannig
 was in Hotel Preanger, in elk geval een van tweeën.
 De Engelsmen waren daar gestationeerd om ons te
 beschermen. Ik hielden Baet kwam opzoeken. Ik te hoopde
 ik ^{om} niet te behouden want dat kreeg hij gevraagd. Toen
 alles veilig leek kwam hij meer rustig thuis wonen
 aan de Barveanwig 5. Ondertijd zat hij te pischen

of was 't een Mauser?
om ook de m. m. in veiligheid te brengen. Dat deed
hij dan ook. We kenden aanvullig Charles Paulblom
die daar bij de Engelen officier was. Van hem heeft Baer
zijn geweer afgeleverd, denkende dat dit veilig voor
hem bewaard zou worden. Maar niet hoor! hij was
op een gegeven moment weg en hij bleef weg. Ik heb nu
wat met die geweren van Baer. Telkens op onverklaarbare
wijze weg, foetsie! Ook zijn geweer, wel later in Duitsland
gehoort samen met zijn Pfaff naaimachine, even voordat
wij naar India gingen. De bedoeling was eigenlijk om naar
Bandang terug te keren waar Baer immers kassier was en
wij slechts voor 3 maanden met verlof naar Holland was
gegaan voor de bevalling van Chis. Dat prachtige, dure
geweer mocht niet in Nederland komen maar moest recht-
streeks naar Indië vervoerd worden. Prati boeswena kon
niet daarover ontfermen want hij had een broer in 't leger
die mocht een wapen in bezit hebben. Melan, Baer heeft
dit prachtige geweer nooit meer terug gezien. - Geh, ik
denk nu ogenblikkelijk aan de 5 geweren op die zaterdag
dag dat Baer en Juss, verongelukkig. Dat was "total lost",
geen cent er voor terug gekomen, terwijl dit eigenlijk over
kapitaal was zoals Baer gehoopt had toen hij de
geweren bij de Egyptische Ambassade bij een diplomate

had gebocht. Gij herinner mij dat bij me gevraagd werd
om de gouden munten te verkoopen voor die geweren. Die
gouden munten hadden waren een buitenlandsje geweest.
Boet was diaken van onze Kerk geweest en bij een overlijden
weaken heel veel gouden munten aan de Kerk gegeven. We
hadden gelegenheid om ze te kopen. Boet was van plan om
voor mij juwelen te kopen, want de mijne waren immers
op onverklaarbare manier verdwenen. Beh. no onverklaar-
baar was het eigenlijk niet. Voor mij was het zeker dat die
Van de Nieke Schüssler ze gestolen had. Helaas ik kon dat
niet bewijzen. Boet verpromde haar volkomen, en
begrijp ik dat het ^{allerlei} occulte snoesken en trachten waren
waardoor ze roem wat op ons had. Het werd nog
erger, want die bracht mij naar een waarzegster om de
juwelen terug te vinden. Wat een komediant! Onderwijl
had ik meer gesondeigd! Gij was naar een waarzegster
gevoerd! Men jult er, de duivel is slim hoor, die
maakt heerlijk gebruik als we wanhopig zijn en ons niet
vastklampen aan de Kere. Dan den Here alleen en aan
niets of niemand anders. Toch heb ik de hele tijd gebeten
en God gevraagd alle juwelen terug te mogen vinden.
Enfin, jultie weten hoe ik afliep met de geweren!
Totale loss en ook de auto erby! De Here help ons

duidelijk wist te zeggen. Vertrouw slechts op Hem en
geen ander spoespas erbij!

Ja, ja, die geweren weten wat. Ons hele hebben en houden
ging er aan! 'Te gek!' Wat een kogels werden er op een
avond als ze gingen "belor" met verspild 'O, O, O.' en
al 't geld dat hij in Holland inbetaald ^{was} werd ver-
hoekt aan vrienden zoals Baggie, Kenneth, Spandau,
Oranji. Teun en wist ik niet nog meer. Als ik denk aan
die opgerichte diere, mooi of lelijk, de velle van hare
die onnuttig waren, het geld hadden we beter kunnen
gebruiken of op de Bank te doen. Neen, voor mij was 't
voortreber dat God er bij tegen niet op had gegeven.
Van Baas dood was werd 't op hauboor open rond-
gebarunde: "Schäffer heeft overal schulden!" maar toe
Baas nog in leven was heette het: "Schäffer verkooft
drank op de zwarte markt, daarom kunnen ze altijd
karkies houden, iedereen ~~ijktom~~ kan eten vragen, altijd
welkom aan tafel." Ja, ja, als de mensen maar van
je kunnen profiteren, dan ben je prima. Het is onplek-
maar o we, als je 't moeilijk hebt, wie zal je helpen.
Nij die wille, die kunnen niet maar Nij die kunnen
die wille niet is helbaag een wotko van 't leven.

Vriendschap is een prachtige geschied in het leven, maar dan moet het ook door dik en dun kunnen gaan.

Vraag de Heere om open open ogen en een goed verstand dat je geleid mag worden door de heilige Geest, dan kan je niet misleid worden door je eigen hart-
 "stochten!" ach, wat is ze toch aardig, ach wat is ze toch gul" dat kan wel waar weren maar het mag niet ten koste gaan van je gerin.

Baet was van nature gul, maar helaas soms ook ver-
 knis bend. Ik denk dat ik een eigenschap van de
 Schaffers is. Ik herinner me dat Maatsje S. me vertelde
 dat de hooft-rekening eens wel f 700.- of f 800.- per
 maand was aan de nag op Banka worden. Dat is
 krankzinnig. Voor dat geld kon je haer notabene al een
 huisje kopen. Met Christinis kreeg elke leerling een mooi
 cadeau, en Paatsje had ook leerlingen als Hoofd der School.
 Alles uit eigen zak! Dat is toch knuts. Toen Baetsje bij
 het H.C. ging werken vroeg hij ook vele vrienden met
 Christinis. Nedereen kreeg een cadeauje. Ik herinner me
 dat Frans en Elly Tydemon het niet eens leuk vonden
 het maakte hem verlegen, want ze konden het niet

Henry daen en notabene Frans was zo rijk. Hij ouders
hadden ondernemingen, landerijen en hij had een goede
betrekking bij Whitelever. Overdoed tebaard: blijf
maar gewoon dan doe je geb. gewoen.

Nu begrijp ik nu veel beter dat je moet rechten, lein
hard rechten om gelukkig te zijn. Neder echtjaar bringe
in mijn eigen erfenis mee: goede en slechte eigenschappen.
We moeten de here elken dag om leiding vragen en
bescherming want we staan bloot aan allerlei
verleidingen. Al te goed is boursmans geb, is een
waar gezegde. Ik denk aan de Jan. Spardans, te
pas en te onpas kwamen de bij ons eten. Natuurlijk
altijd tege. etensijd kwamen de aan en wat doe je
dan met je Oosterse Gastvrijheid? Ze vroegen ze ten
eten en may nooit hebben we een "neen" gehoord. Het
was met ik toppunt dat ik op een dag boer de ook
bij ons waren aangeschoven, commenbaer van Petrus
shrey: "nou ney, ik heb met eens beter gegeten."
Is dat niet om te gillen? Hoe durft ze!

Als ik bedenk dat ik een en men aan de vooi
machine heb geroken. Waarvoor? Als Baet om ge
is morgens naar kanton ging, dan ging ik van mijn

Proouwe naaimachine mitten, als Baet in middags
 thuis kwam, dan zat ik er nog steeds aan.
 Gelukkig, ik had er zo'n plezier in om de kinderen
 Baet en mijzelf goed gekleed te zien gaan. Het deed
 mij niet om naar de Zwijpersmarkt te gaan, samen
 met Loulou, stopjes kochte van 1/4^e anna per el, als
 je de gewone streepjes of effen stopjes kochte, zag je
 gelukkig niet dat ze zo goedkoop waren, want stopjes
 waren echt prima in India. Het gevoel als ik compleet
 vriendjes kreeg, wat zien je kinderen er altijd netjes uit
 of: "wat een mooie jurk heb je aan." "Helf gewaalt"
 Nei ik dan heel blij en ook trots. De moeder eens
 weken. Kent had ik ik stopje op de Zwijpersmarkt
 gekocht, een model uitgeprobeerd, die gebruikte ik
 dan net als Annapaeter alleen voor thuis, maar eerst
 had ik te meer uitgebond om hetzelfde model was
 in mooi stofna te knippen, die stopjes kreeg ik van
 Oma Marie en heb ik met Holland, dus die kagen er meer
 extra bijzonder niet. Mijn fantasie redde mij vaak
 van het geldgebrek. Fantasie had ik genoeg. Het kon niet
 begrijpen dat mijn vriendinnen geen enkel patroon

honden vinden, zelfs voor 7 stoffen niet. Ik had voor
een stoffen met 7 modellen en dan moest ik niet welke
ik moest kiezen. Ooh lastig hoor! met te maken
kiezen. O, O, wat heb ik me soms begeld als ik
weer eens een complimentje over mijn juk kreeg.
Paaty Termeer vond mij zo. praehtig, vertelde by later
in Holland aan Hedwig, ik had een zwart flanelen
juk van ^{was} Rechte bar, rechte aan maar met een schoofje
waaronder ik van restkandjes een roos had gefabri-
ceerd. Het zag er inderdaad leuk en up-to-date uit, want
ik kreeg van Hedwig de mooiste modelleden. Wat een plezier
had ik soms als ik aan de herkomst van diverse jukken denk.
Ik weet niet waarom maar de beide Ambassadours vrouwen
hadden een ruuk voor mij. Meroni belde omdat ze een
Italische was, je zag ik niet aan haar, ze was blank, lieke
ogen en Germaans figuur. Wanneer ze met restjes gingen,
eens per jaar, dan kreeg ik een of 2 koffers vol jukken van
haar. Ik mocht er als nummer een van uitroepen en des-
noods alles houden. In een oogopslag zag ik natuurlijk welke
de mooiste stoffen waren. Die pikte ik er uit, maar er
was ook een prachtige laag zwart flanelen juk bij, heel
groot want Meroni was natuurlijk groot, maar met een
heestijke, wijde rok. Nou uit die rok van haar, ik kwam
die mooie flanelen juk die Paaty Termeer zo mooi vond.

Eigenlyz manhoerde er een ~~streekje~~ man, maar dat was
 gelukkig van achteren, daarvoor een ~~hervan~~ dat vernieuwde
 schootje die ik er absoluut overhen ^{moest} ~~moest~~ hebben, want je
 want dat verhelder alles, alleen was ik bang dat er
 mischen en straffe wind non waeren waardoor het
 schootje, dat ~~streekje~~ ^{er onder} ~~niekantsje~~ non onthullen, maar
 dat gebeurde gelukkig niet. Complimentjes, Complimentjes!
 Een andere succes ^{was} ~~was~~ jurk met een grote strik van de grote
 schemerlamp van de familie Kelp. Het was fraeblig,
 donker groene tafkijde, daar maakte ik ^{alweer} ~~een~~ recht toe
 recht aan jurkje en alweer mijn succes edelje, er kwam er
 fraeblig schootje boven op die ik van Merous had gekregen
 het was fraeblig antiek brochaat met goude draadje en
 geweest de re van de Maharadja van Jaipur had gekregen
 of van de Maharadja van Baratspur. die twee hoel ik altijd
 mit elkaar. Kati i mi no gebaan dat we mitgenoudigd
 werden door een van die twee Maharadja's. Bij bekende
 maken dat oude antieke brochaat en maakte er gaf me
^{den} Complimentje. How pleased I was. " Met een nekelon
 gebaartje erlij rei ik bescheiden. " O yes, it was a present
 from the Maharadja from Jaipur. " Ja, dat kon bij de
 nie dat i antiek was. Kesti i kan vinden mag jij

het hebben Christy. Th. maer het beslist nog in een
ruimboffer hebben, want roeis greff je toch niet weg.
Met gevaegje dank ik terug aan die mooie jurke, ik
had ook een prachtige crême ivor hante stoffe met
prachtige bogen gebogen. Ach, ach, wat heb ik daar over
niet kunnen! Met vriendelyk werd het een dood eenvoudige
model, maar al de bogen kwamen er prachtig uit. Een
lange blouse die ook de bogen had en daar onder een
strak rokje vol met die bogen. Th. woude me een prinses
want ^{van} Nelly Saldanha had ik haar prachtige gouden
ketting mogen lenen die hing rowas tot bij mijn nael
en om al dat moois mag erbij te kunnen completeren hing er
een prachtige grote parel aan. Nu ^{leek} was natuurlijk het
praaty dat Schaffer zijn sterbe draak op de zwarte
markt verkocht, bewaarheid. Maerke de eens weten,
maar ik zweeg stil. Oja, ik had van de restantjes ook
nog een sebatig ondermeis beursje gemaakt ⁱⁿ mijn fantasie
nog ik de oude beursje van de bankes voor mij. Eerst
van krante-papier en daarna van de 14te auna stof waerke
ik 't modelletje. Patsje zag dat en was verrucht. De vraag
mij of de die patroon moeke hebben. Waar ik dagen over
gepuurde had, was bij haar in een dag klaar en ik was
negge dat 't er ook sebatig uitzag. Patsje had dat

moai kant met de bogen van Holland dus mege-
 nome en voor haar zelf heeft ze toen gauw ook
 kant gehoeft maar dan in t rose. Wel schattig, maar
 ik zag geloof ik groen en geel van jalouzie toe en
 iemand teaar en complimentje over haar jurk, maar
 vooral het basje gaf ze de brots rei: "yes, Guode blis
 in one day!" geen woord over mijn ideeje, mijn swaegen.
 Dat woude ik techt als prouken met ander mans oer. Bah,
 ik heb er nog i land over.

Gelukkig had ik er ^{no} plezier in, de lide dag kon ik aan de naai-
 machine nitte om wat voor Baet, de kinderen ofte of mijzelf
 te maken. Als Paul en Antie souvenwachter en party hadde,
 maakte ik in ien dag twee lange broeke voor ze, want
 gelukkig had ik hun patronen kant en klaar. Alleen de
 achter rachte maakte ik pas na de party. Ik was dan
 constant bezig, wel tot elf of half twaalf i avonds. Papa
 lag dan lekker in bed te lezen en ik aan de naaimachine
 in onre slaapkamer. Ik had er gelukkig plezier in om de
 jongens blij en brots te sien in hun nieuwe pantalons.
 Wat moet ik lachen als ik er aan denk, het was de mode
 van ^{smalle} spaanse broeks lijpen. Nog nauwer Mama, nog veel
 nauwer, nu Paul na dae bij sin broek gepast bad.

Ik maakte het nauwer, 'Nog nauwer Mama', zei Paul
weer en Opeens kon hij zijn voeten er niet eens meer
doorheen krijgen. Dat was me wat. Maar ik moet nog
lachen als ik er aan terugdenk. Dank je wel Paul, voor die
leemig durende lachery.

Kleren maken de man, zegt men. O, O, als ik aan Papa
denk. Ik maecte voor alle rebertheid al zijn kleren alvast
op bed neerleggen ^{voor kinston} ~~om~~ ^{dat} roodte hij ze zo kon aantrekken.

Toen ik eens zijn das vergeeten had, koos hij zelf een das
mit. 'Hij mooie das met een zieleloere streep.' Maar Baet
repre ik ontbrek, je gaat toch niet je party - das ondaen?

'Ja, maar hij is al vies, we moeten het laten mit stomen.

'Ha, ha,' lachte ik hem mit, 'ik draag toch ook niet mijn
party-jurk omdat ie vies is in de keuken? We lachten om

beiden en Baet ray't absurde er van in. 'Ho maecte je of
liever genege ik op alles bedacht zijn.

Nu ik toch niet mijn gedachten al in India ben, denk ik
ook aan Tante Putje en Con Tenen terug. Die dachten ook, net

als de Familie Spardnaers dat ik bij ons de roete inval
was. 'He woonden notabene Slechts een paar minuten
van ons af, maar ze kwamen alhier prouwt tegen eten,

tijd. 'Taktax..... hun kook Sundor op een kook kop, twee
van onze Cook.....' 'jou eten is beslist niet zo lekker, want

Janus Mevrou en mijnheer komen altijd bij mij eten, de
 vanden joude eten heelst met lekker! Wat is Poutje toch
 soms raif. He droom me dat vertellen op een avond
 nakat re teerse thuis zelf hadden gegeten. Oh lachbe
 in mij - snijstje. Wat een uitkomst op eens. Ho liefje
 me altijd met 1 en en ander en achter, je wilt de je vrienden
 niet verlieze en vooral niet als je in den Drense bent, dan
 stelt het heel erg dat je ^{samen} met Indonesie kwam, liefje een
 lustke, ik zelfde taalgepraak. Natuurlijk hadden we ook
 leuke dagen samen hoor. We pratke vaak, nowat elke
 dag met elkaar op. Poutje was geweldig goed in jurken
 maken, re had vroeger zelf een atelier gehad voor B.H.'s
 en corsetten die re aan Jabo Baroe leverde. He had alleen
 geen fantasie, ik was altijd alleen het eenvoudige, niet
 uitspinnend. Als we samen stoffen gingen kopen, waer
 ik wel heel goed oppasse. Oh dan dik voorit vergepen:
 we waren op de S. k. markt. Wat een prachtige stoffen
 had je daar, heel wat anders dan de 14^e markt van de
 Zwepers markt. Oh nog een paar aardige stoffen en liet
 me op de tafel leggen om te rustigjes te kunnen kiezen.

Het was hetzelfde noef, iets met peren. De ene blok
was in prachtig blauw en de ander in eigenaardig rood
met een leaare glaad erin. Opeens kloek het waate mij
in een gederdeerder toon: "give me three yards of blue".
Ik was stomverbaasd en vroeg haar: "ik was nog aan
het kieren." "O maar Jenne houdt niet van rood." Ik
stond werbelg bij, maar ik woude er geen heerie om
maken, want om mij goede geld aan iets dubbel te kopen
dat voor ik ook niet, dus zei ik niets. Niets tegen Nufje
maar wel tegen Pupa Kerkensbejn, die ware waate Nufje
kome wonen en Nufje was altijd bereidwillig haar met
klipen en dafjes te helpen. Enfin, ze schijnt het aan Nufje
door verteld te hebben en op een gegeven moment kwam
het er ook bij Nufje uit: "vind je dat ik dat verdienen
heb?" Ik won zeggen, voor slaat dat op? "maar ik
wist duvels goed dat 't daar op moet staan. To die
je, er zij altijd gedeinstige figuren die iets graag
doorvertellen. Enfin, Pupa was nog jong, pas gekome
en Nufje was er om haar op te vangen. Omdat er in
die bussebyd ook onenigheid tussen Baet en Jenne was
gekome, kwam er bij ons ook een reker verhoeling.

maar niet bepaald herrie. Enfin, ik had 't zelf altijd
 druk, dus dat moeste Rutje weten. De kinderen bleven
 echter altijd komen, die misten van niets en hiezen
 altijd wat lekkers van Tante Rutje. Het was voor haar
 een plezier dat ze daar altijd kwam, want ze hield
 van ze. B.v. als Gussy kwam met 'n "Bun Cake today"
 "No not this day", antwoordde ^{ze} Tante naar waarheid
 "By the way" zei Gussy en verdween weer. Hij snapte
 maar niet hoe Tante Rutje zonder op de kjele preies
 wist of 't Gussy of Christy was die om de deur
 kwam gluren. "Hello Gussy", zei ze dan. "How do you
 know that you not Christy?" vroeg Gussy dan heel
 verwonderd. Rutje lachte dan want zo naïef was
 dat verschil ^{met} te vinden. Christy kwam "brak,
 broek", de kamer binnen terwijl Gussy heel kalm en
 voorzichtig ^{om} de deur ~~om~~ kwam gluren. Om te gillen!
 Tot nu toe heeft ze daar veel plezier om ^{te lachen} lachen
 wanneer we echt als oude vrouwen is oude koeien in de
 sloot halen. Een weinig dure plezier. Echte vrienden die
 vrienden waar je mee kan lachen en ook huilen, vooral dat
 laatste en samen huilen hebben we gedaan! en hoe!

Dan kan je je aan je zelf ergeren om je eigen klein rieligheid.
Doo Voorvalletjes waar je je aan blijft ergeren als je je er
niet terug denkt. Maar soms kan ik me toch verzoenderen
dat bepaalde eigenschappen in een mens maar niet veranderen
Né waren al in Nederland. Rutje woonde toen in Papendrecht
en ik in de Marconistr. Voor de verandering kwam ik eens
bij haar in Papendrecht logeren. Het was uit verhoopszucht
bij een noodzaak moesten we natuurlijk binnengaan en
kijken of er iets naar onze gading was. Ik, daar zag ik
al een heel rondje waar je zeker een halve be draaien om
iets te kunnen vinden. Ik kwam naar de ene kant en
Rutje naar de andere kant. Hoera, ik had er een paar
gevonden en ik legde ze op mijn arm. Opeens stond ze naast
mij. "Ja, deze vind ik leuk, die neem ik maar. Die ze opeens
en pakte er een van de drie uit. Ik was perplex, kon geen
woord uitbrengen en wilde dat ook niet want dan zou ik
misschien heel verwelende dingen hebben gezegd. Ik zeg
maar zo, ik zeg maar niets, doch het vooral in de Sikkh-
wonder stond me duidelijk voor ogen. Ooh hoe ik later een
krup had bedacht. Ik vraag een paar aardige rollen te mogen
bejken aan de berijwillige Sikkh, die met een rivier en
haar mekers liet uitrollen, ik valde er aan maar onderijg
hielden mijn ogen alle kanten op. Ik liet Rutje rustig over
gang gaan, wachtte geduldig tot ze iets had uit gezocht en
beheld had en vraag dan heel onschuldig of ik de rol van

Helemaal ^{daar} boven even moede mijn en eoen later had ik
 die betaald! 'O ro! Klaar was keesje! Wie met sterk
 is moet stem rij te. Geen herrie, geen woorden over en
 meer, dat was prima gefixed op deze manier. 'Beh, ze
 is best wel aardig, alleen moet je niet verwachten dat ze
 kan fluiseren! Dat beslist met 'en dan no sjimping!
 Beh, ieder gek rij gebrek tacht. Wie met wat ch heb
 repar anderen nich aan ergen! We kenne al elkaar al
 Malang. ik denk van 1956, Oom Tom werkke als aan nemen
 bij het Commissariaat, doende tusan hij met Baet in
 aan raking. Hij tusan thuis enige karstoppis en no clade
 had hij 2 over rij vrouws of te samen eens langz konder
 kome. Natuurlijk kon die. We konden 2 herest met elkaar
 vinden. Ze was erg leandig in haar waai werk en ook in de kanten.
 Ze kan eigenlijk voor alles en nog wat. We hebben samen met
 veel plezier van allerlei gedaan, ze was altijd bereidwillig om
 mij te helpen met allerlei knippatronen. Daar was ze echt
 goed in. Later in India, probeerde ik haar wat bij te behaan
 voor de diverse party's maar ook rij heen maekten. E Tom Tom
 van Baet door bemiddeling van Baet de betrekking ^{van de kanten} bij t V.C. krey
 krey en Baet hen vrag kon jeep als vervoer middel mee te brengen
 vond hij alles prima. Toen het later niet meer no betrouwen

Baet en Teem stamde de boom van de nieuwe Kambastan
nat bij als maar te noppere dat hij ^{maar} in een jeep naar een party
musee gaan. Dat was geen genicht! Keh, achi, ach, als niet
komt tot iet, dan heit iet nich rela niet. dat is echt waar of
je kan ook zeggen: Ondank is i werelds loon. Maar ik moet
zegge althit hulpraandig is en ik hoop voort vergeten dat se voor
de kinderen althit lief en gul is geweest. Welk mens is volweld
en ronder Mond? Geen een, toch? Nie daar!

Opa, ik mach julle toch iets meer vertellen over Tante Rutje.
Baet had 2 beer gesloten moeder-beer en haar jong. Het was een
angstige en haachelijke gebeurtenis. Baet konde ergens in de bush. best
geribel en zag iet ruwter in de stamken bewegen, hij legde van
en schrok. Die was rook! Gaans gebetae hoe groot de byeling was
wont dat dochte Baet dat het een byeling was. Tot hij grote
verbaring van het een beer-jong. Namweljts was hij een rij
verbaring betomen of daar hoorde hij een ontsettende gebul.
Hij keek op en zag Moeder Beer op hem afstormen. Hij had
namweljts de tijd om te herhalen, automatisch volvoerde hij
de handelingen en boom, Moeder beer stortte nodelijk getroffen
slechts 2 meter van Baet, meer. Baet had geen vergunning
voor leken en dus verstopte hij se in het dicke kreupelhout
en kwam thuis gaans hulp halen. Idh moet niet meer wie er
mee Luwonen, Hoogstwaarschijnlijk Bens en Andre, mochte Teem
en Pichana er ook was hij, ik moet i niet meer. Enfin, se hebben
de beesta gevild, het vlees en geraamte verstoppen se in kanten
die se alregerus vly gegraven hadden, want je moet wel vly
handelen, want de boswachters konden langzomen, maar ook de
walfjes: gieren konden je verraden, dan vloog se in de lucht

en konden je noemen verraden, want daar waar kadavers
waren daar sloegen ze op af. De konden je van van wijlen ver-
sien en/of ruiken. De heer Baet gezegd om het vet van de
beren moeder te vernemen om te verboden want dat had
ik gelezen in de bibliothek bij onze foresti bengalen. Daar
lagen althit heel veel boeken, vooral over de jacht, ^{en} ~~voort~~
beroemde jagers zoals Jim Corbett, die had er heel wat
geschreef, daarin had ik gelezen dat bere vet erg duur was.
Welnu, Baet sloeg mijn raad in de wind. Had hij 't me
maar niet gedaan, want later hoorde hij van Mr. Meta
dat berevet reeds per gram werd verboden en dat hij de
jacht wel heen vandy hem had kunnen krijgen. Berevet
schijnt namelijk heel goed te zijn tegen rheumatisch en doet
ik al niet meer. Hij had die paar kilo's die de bere moeder
nag had niet de moeite waard. O, O, wat dom als je niet
naar je vrouw wilt luisteren. He.

Enfin, de twee te gestroopte berenvelle moesten nu
geprepareerd worden. Wat te doen? Hij moest zo vlug
mogelijk naar New Delhi, want anders begonnen ze te
stinken. De wilde persie meegaan, want dan kon ik niet
rien of alles wel goed verliep in ons huis, want Singh,
onze lieve Dr. Simons zag de macht held. Andrie ging
ook mee. Het was althit een soort sport om ook onderweg
naar allerlei wild uit te kijken. Plotseling zag ik een

bloek busch met prachtige horens. Op mijn afgesproken te-
mēt spraken naar kloppen op de dash bord. Stoppe Baet
meteen met vraaggen. Leek hij naar me en vraag geluidloos:
„Wat is dit?“ „Onhoorbaar fluisbete is!“ „Bloek busch!“
en ik meer met mijn vinger naar de plaats waar ik hem
had gezien. Baet keurde en keurde maar zag niets en
ook Andri zag niets. Maar ik raik het reker en woffers
op Baet hoe hij door begon te rijden. „Ga terug.“ beval
ik hem, „heer, t is een grote met een prachtig gevee!“
Meer om mij een plezier te doen, reed hij weer achteruit
naar de plaats terug. Hij keurde en keurde weer, maar
zag weer niets. Ook Andri niet, maar ik wist het eke
reker. Toen Baet weer door wilde rijden, zei ik hem even
geduldig te wachten want eens moest dat beest toch ver-
plaatsen? Baet werd het wachten moe, de beesthuida
moesten immers nog naar Delhi en we moesten nog terug
weer moesten hij vanstalten om weg te rijden. Maar wat
gebeurde er? Dat beest begon nu waar verder te lopen en
nu rogen Baet en Andri dat ik toch gelijk had en t is
pracht beest was. Om te gillen! er was geen enkel graas
meer en dus moesten we dat pracht beest laten gaan.

Onderwijze waren ^{Bem.} Teun en Rutji in de jungle achter gebleven.
Ik had Rutji de sleutels van de store-ruim afgegeven
dan kon ze bij onze voorraden komen. Je moest alles wel
op slot doen, want de bediende stalen als raven.

(57^r)

panon = byvan 193 -

Maar ik was dom geweest. Ik had Putji vergeeten
te zeggen dat ze alles mocht gebruiken behalve een
zakje met ons aantoonbaar Herinmoal; lekker makkelijk
een leuke pot soto met echte soepe etc. die was alleen
bij de Indonesische Ambassade te koop en soms te koop.
Dus dat kon een byamband geweest zijn! ... had je ge-
dacht? Putji had ik jaksje gevonden en op die dag dat
ik er dus niet was een leuke pot soto gemaakt. De
klap op de Tuerlijk kwam toen ik opmerkte. "Je
moet je altijd de druk om te eten, doe als Putji, een
grote pot soto en klaar ben je!" Ik had mijn gerichte
niet willen zien op dat ogenblik. Maar ik ben a
la minute zeggen dat het de Nieuw paspoort hadden
opgegeven want ik zorgvuldig voor die dag had
bevaard. Maar nu hoor, ik bedacht dat ik
de hoofdschuldige was, Putji had mijn valmacht
gebrege, ik had zelf haar de sleutels over-
handigd. Wat had ik dan nog te reclameren?
Ik heb dus niets gezegd, maar heloer, ik blijf
nog steeds wroeten. Had ik ik er maar niet
geflakt, dan was ik bereiden geweest. Ach, ach,

een mens heeft roedel fouten en behorthouingen te
maar ergens blijfi het mij bij als een gemene struk
al was Putje volkomen onschuldij.

Maar een andere keer en dat was een veel
serieuser zaak had ze toch eigendunkelij ge-
handeld en dat keer & mit nog helemaal diep.
Van Baet en Gusje verongelukt waren heeft ze
de met bloed doordrenkte kleren allemaal verbrand
Zonder dit aan mij te vragen. Ik stond perplex
aan ik dat hoorde maar omdat ik toch al
helemaal kapot geslagen was, kon dit er ook nog
bij en ik rei niets, maar in mijn hart was het een
en al opstand. Dit was van mij, ik had waarden
beslissen wat ik er mee wilde doen, verbranden of
bewaren tot ik er zelf afhand van kon/wilde doen.
Waar of niet. Beh, een mens kan zo gauw ontploffen
over iets waar anderen geen idee van hebben.
Putje is zo luchtbarbig, misrochiel heeft dat "flink"
in andermans azen? Ik heb er zo mijn eigen idee over.
Maar het was toch erg lief om de eerste tien dagen
na het ongeluk bij mij te willen slapen in Gusje's
bed. Chissy sliep al die tijd bij mij tot en met Volker
in Gerbhang. In de Marsconstrat hreeg bij een eigen

Kamer want dat was huis had 6 kamers. Had me
 ook niet vergeeten dat ze bij het bijgerongeluk van
 Pudré, ook de leiding en verantwoording had. Over
 ons hebben en houden daar in de jungle. Vooral Jerry
 en Chrisy bleven als klitten aan haar hangen en
 Gussy was doodsbenauwd als hij de roep van de
 jungle no dicht bij hoorde. Trouwens dat was bij al
 vanaf het begin, Toen me in D 29 Kwamen wonen waren
 wij zo wat het enige huis in de straat. Waar tante Kelly
 Saldaha Kwamen te wonen was nog uitsluitend bush-bush
 en 's avonds kwamen daar de jachtalpen hun gehuil horen die
 vooral in de nacht eeltig luguber klonken en Gussy en
 Chrisy kroop dan angstig bij elkaar: „joh ball eoning“,
 kibberden ze dan. Later hadden we er geen last meer van,
 toen werd alles volgebouwd, weten jullie dat nog?
 Enfin, terug naar 't oerwoud waar Oom Teun en Tante
 Putje de reeften ruwden. Ze waren geloof ik, zelf zo
 bang als Gussy en Chrisy maar dat lieten ze natuurlijk
 niet aan de kinderen zien. Wel vertelden ze ^{om} later ditjes en datjes
 waardoor ik merkte dat ze op alles en nog wat bedachte
 waren, ook spook op klaarlichte dag. Maar toch een
 uitkomst dat ze daar waren. Want hoe konden we het
 anders hebben waaken doe? Een onmogelijke zaak, Leve.

Daarom denk ik aan Omroep: "Diggiti jang bāhaya" =
denk altijd aan het goede van iemand. En dat proberen
we dan ook. Wij help zijn toch ook niet volwettig? Ik
denk dat Om Teun de gierigaard was, want me zij - in al
een paar uren met haar op vakantie gezoom en ze is echt
wel gul, niet rekenscheppelijk, al is ze soms wat eigengerid
wil graag haar minnetje doen, maar met Jante bed erbij, is
het ~~het~~ "mispoes" voor Putje. Alleen moet je op alles bedacht
zijn op de gebote momenten klinkt. Haar span twee alles
niet en dan nog zo "tjempieng". Maar elk vogeltje ringt
zoals het gebekt is te.

Wat een grappige voorvalletjes hebben we in de jungle
beloofd te. Opeens denk ik aan de lekkere "sate ayam".
Veeminste ik dacht dat ik kippen waren. We hadden niet
veel vlees geschoten en daarom vroeg ik Boet om maar naar
^{2 dorp}
~~te steden~~ te gaan voor vlees etc. te kopen. Hij kwam in de
kortste keren met een prachtige "babon's" keng. Hoeveel
kostte het vroeg ik verbaasd. "Drie ruper" luidde het
wlotte antwoord. "Beh" zei vernieuw ik hem, had maar
een paar gebodt, no goedkoop krijg je ik nooit in Delhi.
Boet's laatste zijntjes en ik had te eigenlijk kunnen weten
dat dit een fabeltje moest zijn. Later bleken de kippen
paarve kunnen waren te zijn. De veren hadden de vlegens
vleg geplukt en begraas, want hoe of was paarve
waren immers heilig en die mocht je echt niet schieten

Die pauwen waken wat. We waren meer eens aan 't
 side-seeing' natuurlijk met de geweer bij de hand.
 Daar rozen we twee pauwen. Ik denk dat Andre schoot
 maar helaas niet dadelijk dus die beesten kregen in
 doodsnood. Toen Andre schoten de deur uit en probeerde
 ze te vangen. Het was gewoon geen gericht hoe Ten
 en Andre kriegers met de pauwen speelden en een kabaal
 die ze maakten. Ze maakten kringetjes rondom een boom
 waar om-en-om werd gered, dan kloegen de krijgers waar
 ze niet hielden en dan dat oververdovend: "keoooh, keoooh"
 van de pauwen. Kindelijk negeer een halflood meer maar de
 andere nog springleend. Ten slopte werd ook deze gepakt
 een sak over de kop gegooid maar ondermit dat gekrijg
 keoooh, kejooh! dat hoorde ik bestik tot ver in de
 ontbrek. Kindelijk bereikten Ten en Andre ^{triumphantelijk de poort van de} omkleme,
 om te lachen en te huilen wat er toen gebeurde, helkens als
 een poging werd gedaan door de levende pauw zijn wankeling
 "kejooh" te laten horen, kreeg hij een draai ⁱⁿ om zijn nek, tot
 onze verbazing duurde het een hele poos voordat Ten zijn nek
 geheel had verdraaid tot er niets meer te horen viel. Kavian
 maar de saki ajam was prima!
 Maar nu terug naar het vuzgere

